Ч. 94 (14.976). Львів, середа 4. травня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 220-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Брітійська палата громад затвердила анґльо-італ. порозуміння.

НЕВДАЧА ЛЕЙБУРІВСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ.

Палата громад відкинула 322-ма голосами проти 110-ох демонстраційний внесок лейбуристів проти анґльо-італійського порозуміння та на внесок уряду затвердила це порозуміння 316-ма голосами проти 108-ох.

„Порозуміння між демократичними і авторитативними державами можливе".

Перед голосуванням прем. Чемберлен виголосив промову, в якій зясував порозуміння з Італією. Від осени 1936. р. взаємини між обома державами були загострені і навіть небезпечні; „джентельменське порозуміння" не дало ніяких вислідів. Змагаючи до закріплення миру та приверненння міжнародиього довіря, Анґлія приступила до переговорів з Італією та дорела до порозуміння, що обіймаючи найважніші питання взаємин між обома державами та маючи вплив на їхнє відношення до третіх держав, становить радикальну зміну в анґльо-італійських взаєминах.

Спинившися над кількома важнішими точками порозуміння (Абісинія, Еспанія, Лібія), Чемберлен підкреслив, що Америка, деякі европейські держави та більша частина европейської преси приняли анґльо-італійський договір дуже прихильно. Він заперечує погляди, немовби порозуміння між демократичними й авторитативними державами було неможливе.

Гітлер виїхав до Риму.

ВІЗИТА ГІТЛЕРА І ВИЇЗД ПАПИ З РИМУ.

У понеділок в год. 16.44 Гітлер виїхав з анґальтського двірця у Берліні спеціяльним поїздом, прибраним у німецькі й італійські краски. Прощав його маршал Ґерінґ з представниками державної та партійної влади.

В неділю папа виїхав до Кастель Ґандольфо; появилися поголоски, що зробив він це тому, щоб не дати Гітлерові нагоди до візити.

„Осерваторе Романо" заперечує ці коментарі, вияснюючи, що папа виїхав у такому самому часі як кожного року, виключно з огляду на здоровля, бо в Кастель Ґандольфо чується куди ліпше, ніж у Римі.

Римські німецькі кола вияснюють, що візита Гітлера у папи в Кастель Ґандольфо не передбачена.

Італійсько-німецький військовий союз.

Як подають з Риму, темою нарад Гітлера з Мусоліні‍ем буде поділ смуг впливів у Середущій Европі й на Балкані та справа італьо-німецького військового союзу.

Італійські кола мабуть виступають проти цього союзу, бо не хотять зражувати собі Анґлії та Франції.

В Австрії усунено жидівських редакторів.

ЖИДАМ УЖЕ ВІЛЬНО ВИЇЗДИТИ З АВСТРІЇ.

У понеділок виповіджено працю всім жидівським редакторам в Австрії; вони мусять негайно покинути редакції.

В Австрії появився новий розпорядок, що дозволяє жидам, які не є австрійськими громадянами, виїздити за кордон без окремого дозволу.

Мексиканці мали убити Сталіна?

СОВІТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БАНК ЯВНО ФІНАНСУЄ ПРОТИДЕРЖАВНУ АКЦІЮ.

У звязку з арештуваннями закордонних делеґатів, що приїхали на свято 1. травня до Москви, до Москви надійшла поголоска, що м. н. арештовано двох мексиканських делеґатів, які 1. травня мали виконати замах на Сталіна.

Сталін не витався з чужинецькими делеґатами. В усіх відділах, що брали участь у ревії, переведено ревізію, чи який вояк не має наряджeного кріса.

Як виходить зі звіту державного банку СССР, він виасиґнував від 1935. р. 3.307,000.000 золотих у золоті й банкнотах на протидержавну акцію в ріжних чужих державах.

Декрет французького уряду.

У вівторок появиться у французькому урядовому деннику низка декретів з економічної ділянки, що їх недавно ухвалив уряд Даладіє і затвердив президент республіки. Вони торкаються кредиту і продукції, можливо, що також і страйкового статуту.

Польсько-литовський поштовий і телекомунікаційний договір

УЖЕ ПІДПИСАНИЙ.

У понеділок в год. 20-ій литовський міністр Лозорайтіс і польський посол Харват підписали в будинку литовського міністерства пошт і телеграфів поштово-телекомунікаційний договір, який входить у життя 10. ц. м.

—o—

КОНСОЛІДАЦІЯ І НАЦІОНАЛІЗМ

Львів, 3. травня 1938.

Гін до консолідації почався в нашому громадянстві як безпосередній наслідок скріпленого польського походу проти всього українства. Гасло консолідації виринуло зі свідомости, що на той польський наступ нема належного українського політичного відпору та що українське політичне розпорошення поруч із відсутністю одного українського центру диспозиції, що користувався би моральним авторитетом в нації, осмілює всі ворожі та неохочі українству чинники. Кампанія за консолідацію почалась одночасно з критикою нинішньої відповідальної політичної української верхівки, якій ми явно і славно закинули, що її прилюдні заяви і політ. тактика не є рівноважником і словесних заяв і конкретних актів, що йдуть з польської сторони під українською адресою, та що польська протиукраїнська активність не находить по українському боці ту активність, яку повинен організувати і нею кермувати український політичний табор. Одночасно українське громадянство щораз більше відчувало небезпеку, яка гряде на всю українську націю, коли на тій частині етнічної території, що має найбільш свідомий та громадсько й політично зорганізований національний масив, не буде створена можливість співпраці до найближчої війни, яка — згідно з усіми знаками на небі й землі — зближається стомилевими кроками. Ідеольоґічний, моральний та організаційно - адміністративний, розклад унутрі Совітів, загрозлива міжнародня ситуація та щораз гірша дійсність українців у Польщі і Румунії (єдине Закарпаття записує хоч повільні і незадовільні, але щораз більші здобутки від влади) — ось джерела народин консолідаційної ідеї. Тільки бажання гідної оборони і переходу з несмілиео-оборонної позиції до власного наступу — це єдина причина консолідаційної акції, це єдина ціль, яку ставили собі від самого початку і далі ставлять всі справжні прихильники української національної консолідації!

Таким робом нічого нема і не може бути такого близького українському націоналізмові, як консолідаційна акція, яка виходить з таких засновків і змірає до таких цілей. Український націоналізм — цеж та течія, яка народилась у післявоєнному світі, як реакція проти всіх інтернаціональних течій, що ослаблюють організм націй, в першій мірі, як реакція проти інтернаціонального большевизму, що всі національні рухи світа підпорядковує одному центрові диспозиції — Москві. Націоналізм, це давній передвоєнний патріотизм, тільки позбавлений його трохи слізливого сентименталізму, його немов хуторянської політури, зате більш динамічний, більш фанатичний,— продукт післявоєнного нервового часу крайностей. Ніхто інший, тільки „Діло", зокрема автор цих рядків, поставило та теоретично мотивувало тезу, що українській національній політиці слід орієнтуватись на міжнародній націоналістичний рух, як той єдиний динамічний чинник, що всилі протиставитись динаміці комунізму. Без огляду на свою приналежність до демократичної партії автор цих рядків словом і пером, у відчитах і статтях, стверджував слабість демократії, яка не вміла і

не змогла опертися походові большевизму, дарма, що з упадком всіх трьох більше чи менше реакційних та абсолютистичних держав (Австро-Угорщини, Німеччини і Росії) демократія мала знамениту коньюнктуру. І коли у реакції проти большевизму народився в Італії фашизм та в Німеччині націонал-соціялізм, який знищив попередні клясичні форми демократії та орудує насильницькими методами, зачерпненими подекуди з большевицьких зразків, то той свій гріб у тих державах викопала собі сама тамошня демократія, дозволюючи заливати свій край і саму себе, як суспільну організацію, большевицькій стихії. Ми звертали увагу, що у всесвітній історії бували вже війни династичні, престіжеві, релігійні, і тому не можна згори відкидати тези, що настав час, коли ідеольогія, хоч не буде єдиною причиною війни, проте гратиме серед тих причин величезну ролю: бо процес узгіднювання суспільно-політичної ідеольогії, яка здобула собі верховне значіння у державі та вплинула на її внутрішній устрій, з напрямними закордонної політики держави, може довести до симбіози цих двох понять і таким робом мати рішальний вплив на розвиток міжнародньої політики. Створення антикомуністичного бльоку націоналістичних і тотальних держав, бльоку, який щораз більше набірає познак військово-політичного порозуміння, зверненого вістрям проти Совітів, підтримує нашу тезу (бодай покищо!), що всеукраїнський політичний інтерес каже орієнтуватися саме на націоналістичні рухи і держави.

Але — повторяємо — признавати вартости чужинецького ідеольогічного руху та прихильно оцінювати його з погляду нашої національної рації, а сліпо наслідувати його і прищеплювати на рідний ґрунт без огляду на ріжниці у національній психіці, у суспільній структурі, у національній традиції, на якій спірається культ героїзму, — це дві зовсім окремі справи. Це така сама окрема справа, як окремою справою є сама дефініція поняття націоналізм: його теоретичне мотивування і відповідне стосування у практиці життя. Ми були і є однаково проти того, щоб італійський чи німецький зразок націоналізму живцем переносити на цілком інший український ґрунт, як і проти того, щоб український націоналізм приймав форми вияву, які не є доцільні та наносять такі шкоди, яких не зрівноважують користи. І тому ми не лякалися переводити гострої річевої критики діяльности та всієї структури й характеру українського революційного підпілля ще тоді, коли воно було в очах українського загалу овіяне німбом романтичного героїзму: сьогодні вже чимало з того, що казали ми чи писали близько десять літ тому — тоді ще як велику єресь (починаючи від першого конгресу ОУН зимою 1929 р.) є правдами, що їх признають мабуть і самі творці підпілля. Відпала первісна націоналістична засада „чим гірше, тим ліпше", прийшла перевірка системи масового набору молоді до рядів підпілля, признано величезні шкоди з втягування дітвори у ряди воюючого націоналізму, бо воно дало притоку до страхітливого явища конфіденціоналізму у школах, прийшло в рядах підпілля навіть до призадуми над доцільністю взагалі терору — не тільки супроти земляків, але й національних противників. І український націоналізм вийшов далеко поза межі одного тільки революційного табору.

Український націоналізм стає щораз більш течією українського конструктивізму, такою, якою єдино повинен бути. Правда, український націоналізм не признає ще нашої тези, що 1) націоналізм державних і недержавних націй мусить бути ріжний, 2) зорґанізована леґальна політична боротьба недержавної нації може вестися тільки з покликанням на демократичні засади рівноправности і самовизначення, як на моральну базу своїх політичних вимог, 3) тому український націоналізм повинен і може вміститися в широкі демократичні рямці української суспільно-політичної структури, і як ґрупа і як течія. На цім пункті у нас затяжний спір, що його вирішують не теоретики, хочби як заздрісні на свій монополь інтерпретувати і дефініювати націоналізм, лише — життя. І так само, як українська життєва дійсність каже націоналізмові пристосовуватись до її конечностей, так само вона й помагає зростові націоналізму, як загальної течії.

Цього факту ми не заперечували і не заперечуємо, ані з цього приводу не сумуємо. Борючись за інший зміст націоналізму, за інші його форми вияву, за інше його розуміння, **ми проте ніколи проти самого націоналізму не виступали, ніколи його самого не поборювали!** Коли ми казали, що ніхто не має „монополю на націоналізм" і на його правильне вичування та розуміння, так само, як ніхто не має монополю на патріотизм, то одночасно признавали націоналізм цінністю, яку нищити — значилоб підривати основи, на яких спірається розвиток сучасної нації. І коли находяться сьогодні малі людці, які для виправдання свого власного становища у нинішній внутрішньо-українській ґрі, того становища, яке інколи виходить просто таки буквально з торговельних інтересів, намагається у пресі представляти „Діло" і його Редакцію як засадничих ворогів націоналізму, то це така брехня, в яку можуть повірити тільки люди, що або цілковито не орієнтуються у фактах, або мають свідомо злу волю, на яку нема ніякої ради і якої не можна переконати ніякими арґументами.

Всі ті, які заінтересовані в тому, щоб українська консолідаційна акція не вдалася, всі її зовнішні та внутрішні противники, які мають найріжнородніші причини, щоб проголошувати „моя хата з краю", або виразно торпедувати всяке міжпартійне чи міжґрупове порозуміння висувають і проти порозуміння української преси арґумент, що воно звернене — проти нинішньої верхівки УНДО та українського націоналізму! Вже само зіставлення цих двох величин само собою куріозне, питоме для нинішніх українських дивоглядів. Ми так само тужимо за тим часом, коли не треба буде внутрішньо-партійних справ брати на великий барабан, як і стояли та стоїмо на становищі, що український конструктивний націоналістичний табор повинен находитись у перших рядах сконсолідованого та зорґанізованого українського громадянства. Коли українські націоналісти підкреслюють, що їм залежить більше на моральних вартостях українства, як на його матеріяльних здобутках, то яка інша ціль консолідації, як не у першу чергу — створити іншу атмосферу, піднести авторитет українства в очах земляків та всіх неукраїнців, причинитися до витворення тих моральних „імпондерабілій", яких відсутність так страшенне дає себе в останньому часі відчувати. І тому вважаємо, що ті українські націоналістичні ґрупи, які стоять на плятформі конструктивізму та сторонять від консолідаційної акції, падуть жертвою непорозуміння. Хто те непорозуміння намагається поглиблювати грубою демаґоґією, той може пече власну печеню, але діє на шкоду нації. Діє на шкоду у першу чергу — українському націоналізмові.

ік.

ІЛЬКО БОРЩАК.

Нова французька моноґрафія

ПРО УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

(La langue polonaise dans les pays Ruthènes. Ukraine et Russie Blanche. Par Antoine Martel. Avec une préface par André Mazon. Lille 1938. 4°. p. 315).

Сім років тому помер молодий французький учений, якого смерть була великою втратою для славістики взагалі і для українознавства зокрема. Це Антуан Мартель, молодший брат мого давнього приятеля Рене Мартеля, відомого автора низки праць, присвячених східно-европейським питанням і співавтора нашого „Життя Мазепи".

Вшановлючи память передчасно згаслого вченого, лільський університет видав саме посмертну працю Антуана Мартеля, що була його докторською дисертацією. (Докторська дисертація у Франції на фільософічному (себто гуманістичному) факультеті, не має нічого спільного з німецькими докторатами; у Франції це мусить бути справжня оригінальна наукова праця). Працю Мартеля переглянув у рукописі його вчитель, славний славіст Андре Мазон, професор у „Колеж де Франс"; вона має заголовок „Польська мова на руських землях. Україна й Біла Русь. 1569—1667 р."

Маємо тут вперше у французькій мові сумлінну наукову працю про один з найцікавіших моментів нашого культурного минулого, написану людиною, що знала старо-славянську, польську та українську мову, перечитала, певно вперше у Франції, памятки, про які пише, з оригіналі та користувалася також українськими джерелами. Ця праця має значіння і для нас, бо збирає розпорошені матеріяли, а написана легким стилем, як пишуть французи. Я певний, що українець, який володіє французькою мовою, куди легше й куди з більшою користю прочитає працю французького вченого, ніж грубезні томи, які в нас чи росіян написані на ці теми.

Перше питання, з яким очевидно мусів зустрітися автор, було питання термінольогії краю та народу, про які він писав. Відомо, кілько баламуцтва панує в цій царині, бо тут, хоч ні хоч, наука перехрещується з політикою.

„Ми — пише Антуан Мартель — уживаємо вираз „pays ruthènes", щоби уникнути баламуцтва, неминучого з виразом „pays russes", який у нашій уяві звязаний з Москвою й Петербургом. А проте край, який ми студіюємо в 16—17. століттях, мав із Москвою спільне лише в споріднені славянських мов і візантійськім обряді релігії. Але під останнім оглядом ці землі були також близькі до Молдавщини, Сербії та Болгарії. Зате, сила рис відріжняла ці землі від Москви. Бо єдність Руси, про яку говорить Нестор, була ефимерна. Ця політична єдність існувала лише за часів Ярослава й ніколи більше ми її не бачимо".

Автор слушно вважає за потрібне підкреслити культурну відмінність за тих часів між Руcю і Москвою. „Тоді як московські землі звикли до автократії під татарським ярмом, Русь звязана з польсько-литовською державою знала „aurea libertas". Тоді як московити залишились чужі Реформації та Ренесансові, ці два рухи широко пішли по руських землях".

Але чому питає автор не називати ці землі так, як їх сьогодні називають, а саме: Україною та Білою Русю? Тому, справедливо, пише Мартель, що за тих часів під культурним оглядом „Русь" була ширше „України". Культурні звязки між Львовом і Вильною були постійні та тривкі. Існувала загальна назва для руських земель польсько-литовської держави. Ця назва була „Росія", слово, що змінивши зміст, мало такий успіх у Москві. Але це слово цілком відмінне від „Москви". Російські історики та українці-москвофіли в Галичині — постійно гралися з неясністю виразу „руский", який плутають, уживаючи його для старої Руси і для модерної Росії. Вони хотіли утримати віру, що була та є непереривною традицією між Русю Володимира і модерною Росією. Ми не хочемо причинитися до цієї плутанини".

Мартель нераз казав нам, що він не цікавиться політикою, але ось і він змушений вмішуватися у москвофільські баламуцтва. Це цілком зрозуміло, бо він працював на такім відтинку, де довго ще наука й політика будуть перехрещуватися. Становище українознавства таке, **не з вини українців**, що кожний українець хоче чи ні, мусить зачіпляти раз-у-раз політичні питання.

Оповівши коротко, яким чином українські етнографічні землі ввійшли у склад польсько-литовської держави, автор переходить до становища славяно-української мови за часів Люблинської Унії. Канцелярська мова литовського князівства була славянська до кінця 17-го віку. У 1568 році король Жигмонт Август сам славянською мовою урочисто ствердив, що нею мусять „писати і видавати листи писарі і язиком по всьому Панству Его Королевской Милости Великому Князству Литовскому". Зрештою відомі клясичні вірші, знайдені на рукописному примірнику Литовського Статуту:

„Полска квитнет лациною,
Литва квитнет русчизною".

Алé не треба забувати, що мова йде про писану мову, мову славянську, а не про мову, якою говорив нарід.

Люблинська Унія твердо зазначила права руської мови, і на землях, що залишились при Литві і в тих (Волині, Київщині), що відійшли до польської корони. Друга редакція Литовського Статуту, видрукована в 1588 році, наказує: „Писарь земски маст по руску, литерами и слови рускими, вси листи, выписи, и позвы писати, а не иншим єзиком и слови".

(Далі буде)

Греко-турецьке порозуміння.

Букарешт, 30. квітня 1938.

Передвчора підписано в Атенах новий протокол греко-турецької „співпраці над Середземним Морем".

Як видно, переговори не велися в рямцях „балканської антанти", якої провідним завданням є поборювати ревізіонізм на Балкані, а торкнулись далекойдучих питань східного басейну Середземного Моря.

В дійсності почалися ці переговори перед моментом і велися в Анкарі. Досі видані комунікати згадали тільки загальниково про значіння такого „додаткового пакту" та обмежились до запевнень, що він повстав на підставі загального одобрення всіх членів „балканського союзу".

З преси та з дуже маломовних заяв пп. Метаксаса та Баяра можна хіба відмітити те, що їх уряди цікавляться більше можливими ускладненнями, яких не передбачує протокол „Балканського Союзу", злажений в Атенах ще в р. 1934. В дійсності говорять тут про новий напрям закордонної політики Греції та Туреччини, а саме про обопільне запевнення невтральности, на випадок, якби на вище згадані держави напала якась сторона, чого не передбачило „балканське порозуміння" з р. 1934.

Ще в минулому році старалася турецька дипльоматія прискорити таке вияснення міждержавних зносин та осягнула це цього тижня, коли прийшло до засадничого зближення між Італією та Англією. Скріплення воєнної бази на Додеканезі та зріст італійських впливів в Альбанії та в Болгарії приневолили грецький уряд застановитися теж над новими можливостями та приняти турецькі пропозиції. Крім взаємного запевнення невтральности, обидва уряди обовязані не дозволити на перехід чужим арміям через території та не допустити до заснування організацій, яких завданням булоб змінити політичний режім у сусідній державі. Обидві сторони визнають правосильними всякі попередні зобовязання супроти інших держав; зобовязання „незалежні від постанов цього додаткового пакту".

Стільки можна було довідатися про зміст недавно підписаного греко-турецького пакту.

Передовсім треба зазначити, що англьо-італійські наради та можливість відпруження англьо-італійських зносин на Середземному Морі не викликали в Атенах та Анкарі захоплення. Донедавна була Англія ще противагою італійським впливам. Фактичне визнання Абісинії та стриманість Англії в т. зв. „невтервенційній грі" Італії — все це заскочило ревних членів Ліги Націй.

А франко-італійські переговори, що йдуть саме в справі формального визнання „італійської імперії", вказують на те, що й сама Франція не притримується основних засад Ліги, і вже менше прислухується підшептам Москви. Совіти, які ще в минулому році вдавали „гарантів середземноморської рівноваги", втратили тепер єдину можливість безпосереднього доступу до того моря.

Коли відійшов турецький мін. Ісмет Іноню, колишній співробітник Літвінова та Тітулеска, Совіти втратили впливи, що їх повелося їм здобути підчас і по конференції в Монтре. Всі ці зміни, сподівані і несподівані, неблизили Грецію та Туреччину. І на місце колишньої фіктивної „женевської загальної безпеки" вони вибрали доцільніший шлях: прямої „регіональної безпеки".

Греко-турецький „додатковий пакт" не противиться засадам „Балканського Союзу" і його підписали в повному порозумінні з румунським та сербським урядом. Зрештою ще 26. лютого ц. р., підчас нарад „Балканського Союзу" в Анкарі, постановили спільно перевірити спромогу Ради Ліги Націй у вирішуванні актуальних справ. І на підставі такої перевірки союзні балканські уряди рішатимуть про дальші зносини з Лігою Націй.

Уряди „Балканського Союзу" притримувались засадничим рішень Ліги, але останні події у західній та середущій Европі вимагають особливої тактики, якої виявом є саме підписаний греко-турецький пакт. ом.

ПЕТЯ ЗАРУХАВСЯ.

„Скривджений" б. своїм „ворогом" воєводою Г. Юзефським Петя підняв трохи голову й заруха́вся. Вже не раз очищали, як він протоптує порослу бурьяном стежку до воєвідського уряду. Навіть кажуть, що має намір покинути „легкий спочинку" й надалі „рятувати" Волинь якимсь друкованим словом. А може й ще чим іншим.

Кажуть також, що Г. Юзефському певно не раз гикнеться від його згадок.

Новий волинський воєвода Гауке-Новак.

ХТО ТАКИЙ НОВИЙ ВОЄВОДА.

Воєвода Олександер Гауке-Новак належить до гурту боєвиків. Народився у Варшаві в 1896 р. Належав до тайного скаутінґу. В 1914 р. вислали його до Австрії, де в Новому Санчі проходив вишкіл у тайній стрілецькій дружині. Коли вибухла війна, не міг вернутися до Конґресівки, вступив до кадрової компанії, перейшов кордон і служив під командою марш. Сміглого-Ридза. Потім перейшов до ПОВ і врешті вступив до польського війська та відбув у ньому польсько-большевицьку кампанію, вже як офіцер. Залишившись у війську настало, взяв у 1926 році участь у „травневому" перевороті марш. Й. Пілсудського.

Від 1928 р. Гауке-Новак переходить на службу в державній адміністрації і виконує обовязки начальника політичного відділу, а далі — директора політичного департаменту мін. внутр. справ. 1 1933 р. його призначили на становище лодзького воєводи, а від 13-го квітня ц. р. він став волинським воєводою.

Воєвода Гауке-Новак, що має 42 р., має цілу низку вищих польських ордерів і командорію з звіздою югославянського ордеру св. Сави.

ЩО СКАЗАВ ВОЄВОДА ПРО МЕНШИННЕ ПИТАННЯ.

Головним питанням на Волині — це питання міжнаціональних відносин. Не диво, що найбільше всіх цікавить, що думає воєвода Гауке-Новак про меншинні справи та як і в чому змінить „українську" політику б. воєводи Г. Юзефського, бо що доцьогочасна політика буде змінена, в цьому всі переконані.

Зрозуміла річ, що ці сподівання в різних польських груп неоднакові. Осадничий і інший напливовий елемент накликує рішуче „зліквідувати" українство й проголосити, що українців на Волині „не було, нема й бути не може". Клерикальний табор цього не каже, зате сильно озброюється в „місіонарську" зброю і вже проголосив „офензиву" (про це іншим разом), звичайно, на спілку з КОП-ом. Деякі поміркованіші групи щось чухаються за вухом і мовчать. ППС-и підіймають голову й, можливо, почуємо про спільну волю.

А що ж на все це новий воєвода? Сказати щось представникам одного чи другого громадянства ще не мав нагоди. І тому й поляки й українці покищо займаються міркуванням над його словами, зверненими до урядовців воєвідського уряду й представників місцевого уряду й представників місцевої адміністрації дня 25. квітня тобто в день, коли він почав урядувати, а саме:

„Волинські питання не чужі мені. Познайомився з ними (річ ясна, загально) в часі своєї кількалітньої праці у міністерстві внутрішніх справ і доцінюю їх велику вагу й значіння".

Оця стримана заява подіяла на деяких, особливо гарячі голови, як перша краплина холодної води. Взагалі холодніші польські громадяни сходяться в тому дусі, що новий воєвода керуватиме Волинню за вказівками з Варшави. Але, через те, що Варшава сьогодні має багато своїх клопотів, то воєводі Гауке-Новакові очевидно прийдеться й виявляти власну ініціятиву.

Цікаво, що „переможець" „Кур. Волин." (ч. 16) вже трохи змінив однобарвний тон і у зворот до нового воєводи згадав несподівано громадян Волині „без ріжниці мови, віри й національности".

Значить — таки ці 80 відсотків українців від „зміни" не щезли. Х. Х.

Після зміни на становищі волинського воєводи.

Довкола особи б. воєводи Г. Юзефського.

ЗГАДКИ ПРО ВОЄВОДУ Г. ЮЗЕФСЬКОГО.

Вороги б. воєводи Г. Юзефського ще не заспокоїлися. Сьогодні, коли вже можна говорити все, раз-у-раз пускають в обіг ріжні закулісові таємниці. З черги „Кур. Волин." в останньому числі з 2. V. ц. р. пустив чутку, що з наказу воєводи Г. Юзефського була виготовлена листа його противників, яких мали вислати до Берези Картузької.

Прихильники Г. Юзефського розкривають другий бік цих закулісових таємниць. Вони твердять, що „Кур. Волин.", який відважився нападати на всесильного воєводу, субсидіювали впливові військові кола. Знаходив він собі й правну оборону: кількакратні конфіскати потім відхилили; крім цього луцький окружний суд присудив видавництву „Кур. Волин." 1000 зол. відшкодування, яке мають заплатити ті, що „займали" часопис.

АТАКИ НА ПРИХИЛЬНИКІВ Г. ЮЗЕФСЬКОГО.

Ледви радіо принесло вістку про перенесення воєводи Г. Юзефського до Лодзі, як луцькі „народовці" зараз звернули увагу на тих, що „співпрацювали" з ним і не тільки на українців, але й на деяких поляків, що дістали тут нову глумливу назву: „прометеївці", від прометеїзму Юзефського й Бончковського.

Не дуже ласкава увага народовців іде в тому напрямку, щоб „юзефчиків" без ріжниці національности викинути за межі життя, а перш за все — поусувати з посад. „Волин. Слово" в ч. 13. згадує, що народовці почали складати проскрипційні списки „активно льояльних" українців. А „Кур. Волин." в ч. 15. навіть шкварнув такий спис і тепер (у ч. 16) хвалиться, що зацікавлені особи вмить розкупили його, платячи малощо не по 2 зол. за примірник.

Вважаючи, що всеж рішальне слово має Варшава й ширше польське громадянство, волинські народовці ведуть головні атаки проти українців-наддніпрянців, що співпрацювали з Юзефським, у варшавській „народовій пресі". Вже появилися „громові" статті проти воєвідського урядовця (голови Т-ва ім. Петра Могили) Ханенка, посла Тимошенка й інших.

А місцевий герой моменту „Кур. Волин." (ч. 16.) у вступній статті лише голосно басує: „Радість панує на Волинській Землі... Волинська Земля по десяти роках експериментів вертається під опікунче крило... Це означає кінець панношення перемоги ворожих до польської держави напливових елементів... Плюгава верства облуди, фальшу й карієровичівства без ріжниці походження, мови й ісповідання... є поверховним чужим налетом, який ні Волинської Землі, ні її населення не репрезентує"...

Словом, „Кур. Волин." чорних фарб не шкодує.

ЧОМУ УСТУПИВ ВОЄВОДА Г. ЮЗЕФСЬКИЙ.

Очевидно з кол, близьких до Г. Юзефського, виходять усе нові пояснення причин його уступлення з Волині. Кажуть, що це уступлення не мало примусового характеру; що бучім то побачивши, як усі й усе довкола йому перешкоджують — конфіскати відхилюють, впливові чинники субсидіюють атаки на нього, КОП не слухає й т. д., — він заявив у Варшаві: або вони припинять розгардіяш або він уступить. І мав намір податися до зимісця та осісти на своїй „осадничій дзялці". Але, як кажуть, його варшавські приятелі переконали його, що перехід на „дзялку" міг би бути кінцем його політичної карієри, — і він згодився перейти до Лодзі. Поки не перемелеться. Його прихильники вірять, що він на Волинь ще вернеться... їх місцеве польське громадянство завело Волинь у сліпий кут.

На виставі німецького городництва
в Ессені.

(Власна кореспонденція).

Ессен, кінець квітня 1938.

У столиці одного з найбільш упромисловлених кутків Німеччини — у центрі рурського Басейну й у головному осідку німецької воєнної продукції — в Ессені відкрили 26-го квітня т. р. виставу німецького городництва. Це вже друга, після вистави з 1936 р. в Дрезні, цього року імпреза. Її завдання, так мовити, подвійне: з одного боку вона має дати повний образ того, що в цій ділянці народнього господарства Німеччини вже зроблено, з другого боку має за завдання дати образ того, що лежить у потенції німецького городництва й що треба в найближчому часі реалізувати так, щоб чергові вистави в 1939 р. в Штудгарті, в 1941 в Ляйпцігу, в 1943 в надменському Франкфурті й т. д. були тільки окремими поступневими етапами у розвитку й щораз то нових досягнення тієї ділянки німецького господарства.

Цьогорічна „Райхсгартеншав" поміщається в Ессені на терені 470 тисяч кв. м. й поділяється на такі головні частини: квітникову, із окремими відділами для плекання рож, далій і хатніх квітів, яринову, овочеву, шкільно-городницьку, звіринну і кольоніяльну.

Чоло вистави — це, цікавий з декоративно-мистецького боку, великий водний басейн з перехресними каскадами й фонтанами, що створюють відразу психольогічний грунт — підготову сприймати оті тисячі вражінь і естетично-емоційних переживань, які тиснуться в душу глядача у звязку з щораз новими фрагментами вистави. Бо хоч завдання вистави не мистецьке насичення глядача, то — треба це підкреслити — цей її бік незвичайно дбайливо й продумано опрацьований. І нефахівець у городництві зацікавиться тим, що прожогом, насилу кричить красками, притягає гармонією ліній очі, вражає свіжістю й новиною уяву. Вистава придумана й обрахована на масовість, на як найширше зацікавлення загалу городницькою справою, й тому на естетичний її бік поклали дуже велику вагу.

Входите, нпр. в т. зв. „тераси фарб": нічого собі город із прекрасно згармонізованими щодо красок полосами-терасами квітів. Око не в силі розріжнити між одним і другим відтінком краски, змусить поневолі людину наблизитися до першої грядки й... вам впадає в око табличка: це така й така рослина, з таких то й таких насінь, спосіб, час засіву й т. п. її метрикалії. Посередині високий стовп із дашкуватими стінками, по яких спливає бризками вода; під дашками ріжноколірні жарівки. Коли ввечері засвітити їх — незабутній вид. „І діти теж мусять мати для себе" — пояснює дольмечер — зн. і діти теж мусять зацікавитися городницькою справою.

Немов дитяча залізничка, що її льокомотива сягає висотою вам до бороди, везе публику в малих чотироособових вагончиках по парку. Міняються краєвиди: із квітного віздите в парковий відділ. Тут зразки, як уладжувати парки, якими частинами їх розділювати, які дерева й коли їх садити, кущі, паркова звіриня, навіть малий ставочок і акварій. Частина паркового відділу — це кладовищний показ: чим найкраще засаджувати цвинтарі, як уладити модерно гроби, й узагалі як упріємнювати чи змішновати жалібні настрої в таких місцях. До цього теж, як неодмінний атрибут, додано показ цвинтарних квітів та способи як їх плекати.

Залізничка везе нас далі крізь гірський краєвид: всякі гірські лісні полоси, найріжніщі форми й роди гірської фльори: дуб, береза, бук, ялиця, сосна, смерека й мішаний ліс, запуст, темей, гущик, гай, культура аж до розпорошення кущів ялівцю — збережника — забезпечника — гірських обсувів. Гурток сполоханих серен, що проскочить у лісний зворик зміцнює ваше вражіння, що ви в горах. Тільки карточки-таблички з метрикаліями окремих рослин нагадують дійсність.

Ще за вчасний час на всі яринні покази — провесна. Всеж уже можна тут зустрінути ранні ярини, салати, тощо. За це багацько пощеплених молодих деревець головно овочевих, новопосаджені кущі рож, зразкові модерно-збудовані теплярні для штучних квітів із центральним огріванням, показ городницьких струментів і т. п. дивують своєю придуманістю, доцільністю, модернізацією технічними засобами, естетичними вартостями та смаком.

На окрему увагу заслуговує на виставі показ екзотичних, кольоніяльних рослин із колишніх німецьких кольоній в Африці. При штучній 20-ступеневій температурі можна докладно переглянути ростню тропічних околиць Камеруну, Того, Сх. і Півд. Африки. Без ніяких закликів, без окремих крикливих гасел, без афішів і яскравих агітаційних вивісок річево зясовано фактичний стан: **що дають кольонії**, а зокрема довоєнні німецькі кольонії! Ця мовчазна наскрізь частина вистави аж надто виразно характеризує психіку сьогоднішнього німця: його можна „взяти", але тільки тоді, коли показати йому факти, коли його річево переконати в доцільності чогось. Сирівців, що їх дають колишні кольонії, Німеччина потребує; сьогодні вона мусить їх спроваджувати й дорого за те платити; чи-ж треба тоді німцеві довго міркувати над очевидною дійсністю й висновками з неї? І чи треба йому крикливих афішів?

Направо від входової частини примістили навчально-технічний відділ вистави. Тут уже треба бути справді городником-фахівцем, щоб визнатися у багатьох ошкленим перерізах землі, родах погною, доставі води рослинам, у способах брукування стежок і доріжок у городі чи саді, в найраціональнішому розсіві рослин відповідно до родів грунту, кількости опадів, підсоння й т. п. В поблизу, знову, в окремому будинку приміщено безліч вичерків, образів, статистичних таблиць, показників, що зясовують можливості збільшення видатности городницької господарки, піднесення її рівня, організацію збуту плодів у Німеччині й узагалі становище городництва супроти цілої господарсько-хліборобської структури німецького національного життя.

Організацією вистави займається уряд народньої виживи й місто Ессен. Вона відотриває 170 днів, зн. до пізньої осени, даючи змогу наочно оглядати всі ті зміни, що заходять у городницькій праці, відповідно до пори року. У рямцях вистави намічено кілька імпрез, присвячених окремим питанням, як: город і краєвид, город і місто, цвинтарництво, малі городчики й домашній город, город і дитина, охорона природи зокрема пташні, яринні й овочеві перетвори й т. п. При кінці вистави має відбутися в Ессені міжнародній городницький конгрес.

* * *

Справа раціонального господарювання у ділянці городництва, це не тільки вузько-німецька справа. Нею цікавляться мало що не всі народи світу й нічого дивного, що на згаданій виставі можна зустрінути багато заграничних гостей, заступників преси, фахівців і практиків у цій ділянці. Вартоб і нам, українцям, ближче нею поцікавитися, зокрема нашим сільсько-господарським колам. Нікуди правди діти — городництво в нас усе ще на дуже далекому пляні, рідна верба все ще миліша й успішно конкурує з овочевим деревом, а яринні й овочеві перетвори все ще належать до люксусу.

Б. Бій-Бійченко.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері „Просвіти", її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Пів години в кооперативі „Здоровля"
на селі

ВРАЖІННЯ З ПОЇЗДКИ ДО РЕМЕНОВА.

Ми стрінули посла д-ра Романа Перфецького в його помешканні, заглибленого в праці. Про те він не відмовив нашому проханню і за хвилину ми минали вже жовківську рогачку і потім Збоїска, Малехів, Жидатичі, Вислобоки та за 25 хвилин опинилися в Ременові. Їхали дуже добре, бо гостинець усюди без закиду. Ми стануди перед великим домом, у якому міститься кооператива „Єдність", читальня „Просвіти" та велика саля на вистави, і спитали, де находиться кооператива „Здоровля". Показали нам бічну вуличку і за дві хвилини ми опинились перед малим домиком з ганком. Домик був замкнений. На щастя, надійшов директор Районі. Молочарні й одночасно і кооперативи п. Іван Фур і за хвилину ми були вже в середині. На домику таблиця: Кооператива „Здоровля" Ременів. У сінях, які є рівночасно і ждальнею для хорих, вивішена тарифа за лікарську пораду, інша для членів, інша для нечленів. На дверях, що ведуть до кімнати, другий напис: Лікар кооперативи „Здоровля" ордінує від год. 10—12.30 і від год. 16—18.

Входимо до кімнати. Темно, закриті віконниці; колиж їх відчиняємо, бачимо всяке лікарське приладдя. Шафа з інструментами, лікарський фотель і чуємо запах лікарств. Нема тільки лікаря. Недавно помер і тому замкнені віконниці.

П. дир. Фур розповідає нам тимчасом. Дня 13. І. 1937 р. відбулися загальні збори новоаснованої кооперативи „Здоровля", а вже 3. IV. м. р. почав свою працю д-р Олександер Літинський. І від того дня до 12. III. 1938 р. він прийняв 1.734 пацієнтів. Переглянув хати в Ременові під гігієнічним оглядом. Переглянув діти в селі — а статистика страшна! Ось хочби за час 1. до 30. червня 1937 р. в Ременові оглянув 44 дітей, у Вислобоках 22 і пише: Рівень здоровля застрашливий: 85% (вісімдесять пять) дітей туберкульозних, лімфаденітів Т. Б. Ц. Уладив пораднию матерей і кожної майже неділі та свята їздив з лікарськими рефератами по селах, що належать до району. А до району належать: Ременів, Руданці, Кукизів, Запитів, Вислобоки, Сулимів, Звертів, Жовтанці і Візнів отже 9 сіл, де вже працює кооператива „Здоровля" та її лікар. Але до району належить ще 8 сіл: Підліски Малі, Яричів Старий, Колоденце, Аркасів, Нагірці, Гребінці, Нове Село і Сторонятин. Та в тих вісьмох селах ще кооператива не працює. Кооператива „Здоровля" має 300 членів, за це має обнижену тарифу за лікарску поміч і відповідну знижку в аптиці Терлецького у Львові. І за цей рік молодий лікар д-р Літинський стрінувся з таким одушевленням серед населення і з такою гарячою симпатією, що коли невблагана і зрадлива смерть (заразився на тиф у своїх пацієнтів) забрала його з цього світа, то великий жаль і сум огорнув Ременів та околицю.

Адміністраційна влада ставиться прихильно до цієї першої кооперативи здоровля, яка повстала у Східній Галичині.

А як бачимо з книги кооперативи „Здоровля", вона вже викликала велике зацікавлення і серед польської суспільности. Показують нам „Зельони Штандар" з 23. V. 1937, „Бюлетин Польсько-Український" з 13. VI. 1937, „Век Нови" з 18. VII. 1937, „Курієр Поранни" (варшавський) з 3. XI. 1937 з великою статтею і фотографічними знимками п. з. „Ременів є село майбутности" та „Польскей Газети Лекарскей" з лютого 1938 зі статтею проф. д-ра Е. Артвінського „Про лікарську поміч для польського села", де є теж тепла згадка про Ременів.

Бачимо кореспонденцію з Маркової біля Ланьцута, де повстала перша польська кооператива здоровля, кореспонденцію з села Дмитрович на Поліссі, де каса Стефчика зорганізувала таку кооперативу, але **одна тільки** українська кооператива в Ременові має постійного лікаря. Від місяця має вже друга українська кооператива в Боднарові біля Станиславова постійного лікаря д-ра Поповича та організується третя в Цеблові біля Белза, але вона ще лікаря не має. Бачимо фотографії, з Маркової приїхали члени кооперативи до Ременова, щоб її оглянути і потім ременівці ревізитували Маркову.

З незвичайним запалом оповідає і показує нам це все дир. Фур, молода енергійна людина, — показує, де кооператива „Здоровля" вибудує собі свою хату і ще веде нас до великого нового, зовсім новочасного будинку. Це Районова Молочарня. Ми спішимося, перебігаємо тільки направду по европейськи уладжені салі молочарні, стискаємо руку дуже ввічливому п. дир. Фурові та його персоналові. Посол Перфецький, захоплений нарівні з нами, загріває їх до дальшої праці й обіцює поміч у їх змаганнях.

Л. Г.

Правнича сторінка.

Кінець судів присяглих.

Від 1. травня ц. р. обовязує закон з 9. квітня ц. р. про скасування судів присяглих і мирових судів.

Ні за одними ні за другими українське громадянство не буде жалувати, бо склад присяглих суддів в останніх роках та їх становище в українських і польських політичних процесах було зовсім протилежне. Пригадати-б лише становище присяглих суддів у голосній справі інж. Добошинського у Кракові та у Львові і в якомунебудь українському політичному процесі. Що-ж торкається мирових суддів — то ця установа істнувала лише на просторі давньої російської займанщини. Мирові судді розглядали цивільні справи до 300 зол. і списували угоди у справах до 1.000 зол. Мировими суддями були громадяни, які не мали фахової правничої освіти та вирішували справи на основі слушности. Тому на ці становища попадали часто люди зовсім невідповідні.

Винагорода сезонових і лісних робітників.

III*)

Сезонові робітники це ті рільні робітники, які контрактово обовязані до постійної праці в сезоні, від дня підписання договору аж до закінчення всіх рільних робіт. Якщо часу праці заздалегідь не устійнили, тоді обі сторони мають обовязок виповісти договір на 14 днів наперед.

ВИНАГОРОДА СЕЗОНОВИХ РОБІТНИКІВ.

Найменшу місячну винагороду сезонових місцевих і замісцевих рільних робітників, приймаючи вище згаданий поділ навіть на райони і робітників на категорії, подає оця табеля:

Райони	I.	II.	III.
I.	20.—	24.—	28.—
II.	16.—	20.—	24.—

Винагороду сезоновим робітникам платить працедавець щомісяця здолини з тим, що як кавцію затримує впродовж 2-ох місяців 50 прц. виплати готівкою. Цю кавцію звертається робітникові найпізніше останнього дня сезону. **Крім того сезонові місцеві робітники дістають квартально здолини:** 100 кг. жита, 30 кг. пшениці, 30 кг. ячменю і 400 кг. бульби в тим, що бараболі можна видати щойно в осени. **Замісцеві сезонові робітники дістають тижнево згори:** 15 кг. бульби, 3 і пів л. незбираного молока, 3 і пів кг. житньої муки, 1 кг. пшеничної муки, 1 кг. круп, 1/4 кг. солонини і 1/4 соли. За обопільною згодою можна змінити згадані натуралії на інші. Збіжжа мусить бути добре, здорове та чисте. **Крім того сезонові замісцеві робітники дістають спільне помешкання**, окреме для мужчин, окреме для жінок, спільну кухню, пральню, безплатний опал та світло й потрібне начиння до варення та до їди. На 25 робітників припадає одна кухарка що її оплачує працедавець з тим, що вона тоді звільнена від іншої праці. Кошти подорожі до місця праці платить працедавець, а сезоновим замісцевим робітникам, які працювали в одного працедавця цілий сезон, працедавець платить теж кошти подорожі. Все потрібне робітникам приладдя до праці дає працедавець в тим, що вони мають його звернути по скінченій праці.

Інші рільні робітники, які працюють лише час від часу в деяких днях, дістають винагороду не меншу ніж постійні денні робітники.

Збірний договір торкається теж усіх лісних працедавців, крім державних лісів, які мають не менше ніж 150 га ліса та всіх постійних фізичних лісних працівників, які працюють як лісні сторожі (гаєві, борові і т. п.). Цих постійних фізичних лісних робітників ділять на дві категорії: 1) гаєвих і борових, які виконують всі обовязки лісної служби; 2) лісних сторожів, які бережуть лісів виключно перед шкодами.

Лісні працівники, які працюють на просторі від 75 до 150 га, дістають винагороду як форналі. Лісові сторожі (гаєві, борові), які працюють на просторі нижче 250 га, дістають найменше 144 зол. річно, а на просторі 250 га 168 зол. річно. Лісові сторожі, які бережуть ліс лише перед шкодами, дістають 144 зол. річно без огляду на простір. Крім того гаєві і борові дістають щонайменше 1,80 га доброго орного грунту або 3,2 га лихого грунту. Інші лісні сторожі дістають 1,50 га доброго орного грунту або 3 га лихого. Замісць грунту дістають гаєві і борові в лісах нижче 250 га 12 сотнарів твердого збіжжа, а в лісах понад 250 га 14 сотнарів твердого збіжжа; інші лісні сторожі дістають по 11 сотнарів твердого збіжжа. Крім того кожний працівник дістає 30 соти. бараболь або 30 а поля під бараболі. Далі працівник лісної сторожі має право тримати 2 корови з телятами до 6-ох тижнів та довільну кількість безрік, якщо має приміщення.

На опал гаєві і борові дістають по 16 м. твердого дерева або 20 м. мягкого дерева, інші члени лісної сторожі дістають 12 м. твердого або 15 м. мягкого опалового дерева. Гаєві і борові дістають теж чоботи в жовтні на цілий рік і шапку або капелюх. Далі дістають безплатно помешкання і 8 днів платної відпустки річно. На випадок смерти жінка і діти мешкають ще пів року безплатно і дістають винагороду за один квартал.

---

*) Гл. „Діло" ч. 75 і 80.

Втрату громадянства оголошуватимуть в часописах.

До закону з 31. березня ц. р. (Д. З. ч. 22 поз. 191) про втрату польського громадянства уряд виготовляє виконний розпорядок, що його обговоримо негайно по його оголошенні. Польська преса повідомляє, що кожне рішення міністра внутрішніх справ про втрату польського громадянства за діяльність на шкоду польської держави оголошуватимуть в часописах.

ЯКИМИ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ МОЖНА СПЛАЧУВАТИ РІЛЬНІ ДОВГИ?

Міністр скарбу розпорядком з дня 8. березня ц. р. устійнив, що посідачі сільських господарств можуть сплачувати до 31. грудня 1940 р. свої довги у кредитових установах такими вартісними паперами: **облігаціями державних позичок: 4% консолідаційної позички,** 4½% внутрішньої державної позички з 1937 р.; 5% конверсійної залізничої позички з 1926 р.; **2) 4½% заставними листами Державного Рільничого Банку** в золотим золотом, серії I.; **3) 4½% заставними листами** Т-ва кредитового земельного у Варшаві та у Львові; познанського кредитового земства в Познані, віленського земського банку та акційного гіпотечного банку у Львові — **по 90% номінальної вартости** з тим, що цінні папери повинні бути з купонами. При сплаті довгів до 5.000 зол. довжник має право вплатити кредитовій установі готівкою відповідну квоту на закупно цінних паперів.

З нових видань.

D-r Bronisław Feller: KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO Z ORZECZNICTWEM. Kraków 1938. Стор. 928, ф.16°. Nakładem Wydawnictwa ustawy stęplowej i kodeksu postępowania cywilnego z orzecznictwem w Krakowie.

За останніх пять років, від коли обовязує польський кодекс цив. процедури, виринуло дуже багато сумнівів щодо інтерпретації постанов цього кодексу. Не було дотепер ще видання кодексу, що систематично пояснювало би постанови цього кодексу на тлі присудів Найвищого Суду і до того так, щоб висвітлити всякі сумніви. Цю прогалину виповнив адвокат д-р Бронислав Фелер, який у свому творі на 928 сторінках підобрав знаменито оречення Найвищого Суду та оречення апеляційних судів з усіх трьох займанщин, чого дотепер не було. Подаючи оречення апеляційних судів адв. д-р Фелер виповнив прогалину в тих справах, що не доходять до Найвищого Суду. На окрему згадку заслугує основне обговорення фактичного стану в кожному ореченню, що дає змогу зорієнтуватися у кожній справі кожному смертельникові і витягнути правильні висновки в подібних справах.

Велике значіння має твір адв. д-ра Б. Фелера для купців, промисловців і банковців, зокрема для кадр „господарських" правників, бо елекшує їм знаменито орієнтацію у процесових та екзекуційних можливостях. Значіння твору д-ра Б. Фелера для господарських сфер тимбільше, що автор основно обговорив розділ про мирові суди та додав до них вичерпуючі оречення. А що господарські і купецькі сфери радо користають з мирових судів — основне пояснення постанов про мирові суди уможливлюють кращу орієтацію всім зацікавленим неправникам. Вкінці слід згадати, що автор додав до вступних і перехідних постанов кодексу оречення та основно обговорив їх. Тому то твір д-ра Б. Фелера сповнить знаменито своє завдання. Він необхідний не лише для адвокатів, суддів і правників, але також для купців, торговельних фірм і кооператив.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Сторінка без політики.

Припадок, чи пімста китайської орґанізації Куан-Тонґ.

Хоч европейська культура закріплюється поволі на Далекому Сході, хоч японські та китайські війська зорганізовані на лад европейських армій, проте на дні китайської душі дрімають таємні сили, незрозумілі для европейця. Ці таємні сили кермують густо-часто життям жовтошкірих мешканців країни рижу. Дивні речі діються іноді на вузьких вуличках Гон-Конґу...

В одній з розмірно рухливих вуличок тої китайської пристані находилася невеличка крамничка. На виставі пишалася порцеляна, що наслідувала знамениті китайські сервіси. Серед філіжанок сидів старенький купець, власник тієї крамниці.

Сонце вже кидало останні промені крізь виставову шибу до крамниці, коли до неї ввійшов 17-літній молодець По-Санг. Усміхаючись чемно, запитав він про ціну одної цяцьки, колиж купець відвернувся, щоби зняти з полиці бажану посудину, молодець одним вистрілом із револьверу поклав старця на місці трупом. Подія звернула на себе увагу поліціянта, який робив службу недалеко. По-Санг дозволив себе арештувати, не ставляючи ніякого опору. Його поставили перед суд, який з черги засудив його на кару смерти через повішення.

На основі закону губернатор Гонконгу має право змінити кару смерти на досмертну вязницю. До нього зголосився пізним вечором багатий англійський купець Керрібен і запевнював губернатора, що молодець не вбив старика для грабунку.

Молодий хлопець належав до тайної організації „Куан-Тонг" і старшина того товариства веліла хлопцеві вбити купця — заявив купець. — „Член згаданої організації мусить сліпо виконувати всі прикази своєї старшини. Якби не послухав, сам неминуче згинув би. Тому думаю, що По Санг не заслуговує на найвищий вимір кари.

Губернатор розсердився.

— Алеж я змету цілу оцю банду з поверхні землі. Повивішую їх усіх, і малих і великих.

Коли Керрібен вийшов губернатор покликав до себе шефа тайної розвідки, який на запит губернатора відповів:

— Я віддавна вже підозрівав, що Керрібен є членом Куан-Тонгу.

— Як це? Таж він білий! — хвилювався губернатор.

— Це байдуже. Організація потребує часто послуг білих. Платить щедро за такі послуги і скоро робить його міліонером.

Кілька годин по виході від губернатора, Керрібен стрінувся у затишній чайні з пятьма китайцями, які виглядали на спокійних і нешкідливих людей. Проте творили вони старшину тамошнього сектору Куан-Тонгу.

— Брате Ціянг — сказав предсідник до англійця — якже там твоя інтервенція у губернатора?

Коли таємні китайські достойники довідалися про становище губернатора, почали незвичайно оживлену нараду в незрозумілому для англійця північно-китайському діялекті.

Небаром запала однозгідна постанова, бо предсідник знову звернувся до англійця:

— Брате, Ціянг. Ти вибираєшся, як мені відомо, на бенкет до губернатора. Даю тобі перо в багатій оправі. Один мудрий брат надав тихострільному револьверові вигляд пера. Ти вбєш ним губерантора. Не лякайся зовсім, адже ніхто не буде тебе підозрівати?

Керрібен був би віддав усі свої скарби, щоб у тому менті не вибирати одної із двох смертельних небезпек: вбити губрнатора або самому згинути з рук членів Куан-Тонгу.

Усеж таки британський патріотизм переміг страх. Підчас бенкету Керрібен відвів на бік губернатора, показав йому несамовите перо та повідомив, що саме тим дивним приладом мав він його вбити. Годину пізніше англійська поліція увязнила 38 членів Куан-Тонгу у Гонкогу.

Одначе Керрібен за ніщо у світі не хотів покинути твердині ґубернатора.

— Вбють мене — повторяв раз-у-раз.

— Адже увесь Куан-Тонг у вязниці — переконував його губернатор.

— Кун-Тонг обіймає цілий Китай — доказував Керрібен.

Врешті вирішили, що Керрібена відвезуть панцирним самоходом на норвеський корабель, який вранці відпливав із Гонконгу. На тому кораблі не було ані одного китайця. Заки Керрібен прибув на корабель поліція опорожнила увесь надбережний бульвар.

Англієць попрощався з француським журналістом, що супроводив його в дорозі на корабель і зідхаючи з полекші, ввійшов на місток, який лучив корабель із сушею. Раптом у томуж менті куліс, що йшов перед ним і ніс важкий куфер чужинця, поховзнувся. Ремінь, що придержував вантаж, зісунувся з плечей і важкий куфер упав на Керрібена, розторощуючи йому голову.

Невже куліс-китаєць — був теж членом Куан-Тонгу?

Він рішуче тому заперечував. Казав, що одинокою причиною нещастя був припадок. Куліса мусіли випустити. бо не було ніяких доказів його вини.

Чи цілунок може тривати пять хвилин.

До поліц. суду в Дорчестері подала скаргу молода дівчина на молодця, який вицілував її проти її волі. Як обставину, що мала обтяжувати молодого чоловіка, подала вона те, що цілунок тривав добрих пять хвилин. Судді видавалася ця справа доволі неймовірна.

В цілому Дорчестері викликала справа довгого цілунку величезне враження. Місто поділилося на два табори. Одні обстоювали думку, що цілунок може справді тревати пять хвилин, інші казали, що він може тривати найбільше одну хвилину. Суддя Гарвей, який вів цю оперхарактову розправу, відповів, коли його запитали про думку, що така маловажна справа викликує сьогодні більшу гарячку й зацікавлення як важні політичні чи економічні питання. При тому відповів суддя, який має доволі багато дотепу, що справу можна вирішити тільки при помочі закладів-змагань у поцілунках. Він сам готов дуже радо взяти на себе ролю судді в таких змаганнях.

— Особисто я тієї думки — заявив суддя Гарвей — що цілунок ніколи не може довше тривати як пять хвилин, але прошу при тім не забувати, що я не є ніяким знавцем-фаховцем у цій справі.

Ґанґстери в ролі сватів.

„Дейлі Експрес" подає опис роману, який закінчився подружжям грузинської княжни Олени Цулюкідзе з американським журналістом Віліямом Вудрофом.

Княжна Олена виховалася в Данії, куди виїхали були її батьки по большевицькому перевороті. Вона мала незвичайно фотогенічне лице та гарну поставу, і тому теж скоро запізналася з фільмою та виступила у кількох данських пєсах. Знали її теж як знамениту амазонку, яка здобула кілька нагород на кінських перегонах.

Недавно княжна вибралася до Парижа, де завзялися на неї ґанґстери надсекванської столиці засипуючи її листами з домаганням окупу та загрожуючи вуличним нападом. Кілька днів уродлива грузинка не виходила з хати, якої берегла поліція, бажаючи схопити шантажистів. Вкінці добровільна вязниця остогидла княжній, яка злегковажила собі погрози бандитів і вибралася на прохід у товаристві приятельки. Ледви обі жінки опинилися в околиці Бульвару Капуцинів, приступило до них трьох мужчин, які заявили, що мусять розмовитися з княжною. При тому незнайомі показали держаки ножів, що стреміли з кишені, щоб заздалегідь ударемнити всяку спробу спротиву.

Одначе той рух викликав у княжни зовсім протилежний наслідок: вона кликнула перелякана і цей крик завернув прохожого, який ішов поперед обома жінками.

Це був амерканський журналіст Віліям Вудроф, який миттю зрозумів про що йде. Він сильним ударом звалив із ніг одного бандита та відтрутив двох інших. Відтак ухопив обі жінки за руки і всадив їх до найближчої таксівки, щоб якнайвидше віддалитися якнайдальше від місця нападу.

Вдячні дівчата запросили свого спасителя до каварні. Молода грузинка закохалася в ньому від першого погляду. Журналіст, що навязав знайомство кілька годин тому серед таких несамовитих обставин, запитав княжну, чи не згодилася би вона виїхати з ним до Америки. Коли Олена притакнула, американець повів її відразу до цивільного уряду.

Підчас вінчального обряду княжна мала в руках китицю рожевих рож, при чому скількість квітів відповідала скількости літ молодої: було їх 23.

—o—

ОБМАН НАД СЛІПЦЕМ.

Перед кількома днями відбулася в Кольчестерськім суді (Анґлія) цікава розправа. Обвинувачували якусь жінку Еглетон, яка надужила довіря сліпця.

Пані Еглетон була знайомою сліпця Джемса Генрика Вінтерфлюда, який теж знав сестру її мужа панну Фльоренцію. Одного дня добродійка Еглетон відчитала сліпцеві листа, що його буцімто Фльоренція написала і в ньому погодилася на подружжя зі сліпцем. Вінтерфлюд незвичайно втішився тою вісткою і від тієї пори у всьому довіряв п-і Еглетон. Вона приносила чимраз частіше листа від „нареченої".

Вкінці дотепна п-і Еглетон зажадала одного разу від сліпця грошей, які „суджена" потребувала буцімто на уладження мешкання. Сліпий вручив їй 25 фунтів стерлінгів і вже заздалегідь радувався своїм майбутнім родинним щастям. Та згодом виявилося, що п-і Еглетон не бачила своєї шваґерки більше як 7 літ і що вона сама написала к. 300 листів. Все те робила вона лиш тому, щоб від сліпого виманити гроші, які вона очевидно зуживала на свої потреби. За обман засудили її на пів року вязниці, на зворот шкоди і на важкі роботи

—o—

ЩО РОБИТИ, ЩОБ ЯКНАЙДОВШЕ ЖИТИ?

Хліб, цукор і тютюн є одинокою поживою столітнього магометанина, селянина Мурат Коле з Яйця в Босні. Старий „молодець", який при своїй сотні літ почувається ще дуже добре й черство, харчується вже від багатьох літ тільки розмоченим у воді хлібом, який відтак мачає в потовченім цукрі. Кожному, хто хоче дожити до пізної старости, радить він у той сам спосіб харчуватися. Одначе його найкращим приятелем — як він каже — є люлька, яку він курив ціле життя ще й тепер не розстається.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЗАБУВ...

Суддя: „Отже ви назвали позовника драбугою, вуличником, розбійшакою, злодієм і волоцюгою?"

Підсудний: „Так, світлий суде".

Суддя: „Назвали ви ще його смердячою гидкою каналією?"

Підсудний: „Ні, про це я у моїм схвилюванні забув.

НЕІМОВІРНЕ..

В деяких околицях Шотляндії ще й нині вважають поганою ворожбою, коли хтось вікурює тринацяту папіроску від одної й тої самої сірнички.

ПРОСТА ПРИЧИНА.

Мати питає заплакану дитину.

— Що тобі недостає? Хочеш може їсти?

— Ні — реве дитина.

— Хочеш пити?

— Ні!

— Хочеш спати?

— Ні!

— Чогож ти хочеш?

— Хочу плакати — заводить дитина.

ОЙ, ЛИШЕНЬКО!

Славко йде з Орисею на прохід.

— Славку, що це за дівчина, яку ти так ввічливо тепер поздоровив?

— Ех, не говори нічого, прошу тебе. Я маю тиму ще чимало мороки з тим, щоб їй вияснити, хто ти є!

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА У ПРАЗІ

У ГРЕКО-КАТОЛ. ЦЕРКВІ.

На наш Великдень греко-катол. церква у Празі наповнилася вірними з Підкарпаття, які живуть тут переважно як робітники. Звилася також значна частина української інтелігенції українських земель та поважний гурт зі східних земель. Службу Божу відправив парох консист. радник о. Чесарик в асисті трьох священиків, гарно співав мішаний хор під проводом д-ра Яковенка.

По Службі Божій відбулося спільне „свячене" в салі „Меркур", яке уладила Т-во св. Василія Великого. Видано коло 400 обідів, з чого коло 250 обідів зовсім безплатно для безробітних українців зі всіх земель, коло 100 обідів за знижену ціну, а останок за звичайну ціну 10 кч.

І тут підчас „свяченого" співав хор, а на обіді були ученики з української та гурток з російської гімназії.

Рівночасно зійшлася група членів Т-ва „Єдність" у домівці „Чесько-Української Взаїмности", де при спільнім обіді на милій гутірці просиділи до вечора.

О-ко.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА СЛУЖБА БОЖА У ПРАЗІ.

На страстнім тижні та в день Світлого Христового Воскресения заходами Українського Комітету у Празі в чеськім православнім катедральнім соборі Св. Кирила та Методія відбулась українська православна Служба Божа. Співав український хор під орудою доц. Українського Висок. Педаг. Інституту ім. М. Драгоманова в Празі П. Щуровської-Росіневичевої. Церковні співи композиторів — Веделя, Бортнянського й Василева.

Дириґентка хору, доц. П. Щуроська - Росіневичева, здобула собі імя визначної дириґентки по перше як субреґент Української Республиканської Капелі О. Кошиця. В 1928 р. український хор у Празі під її дириґуванням на всеслов'янськім фестивалі хорів здобув почесне відзначення, а в 1934 р. наша дириґентка дістала у Празі на фестивалі „Чехословенской Обще Певецкой" почесний диплом за „визначне дириґентське виконання". Пізніше п. Щуровська - Росіневичева була професоркою співу в ужгородській гімназії, але після того, як директором згаданої гімназії став москвофіл Сулінчак, він всіма способами старався вижерти її, як українку, з гімназії. В останнім році п. Щуровська - Росіневичева є професором співу в українській гімназії в Модржанах коло Праги.

За короткий час удалося їй зорганізувати церковний хор та притягнути визначні сольові сили: Гакен (член чеської національної опери в Празі), Микола Самойлович, Василь Макаренко, Р. Лісовський та з жіночих голосів — Т. Храневичівна, д-р Е. Балабасова, Дубіненкова. Хор співав м. ін. концерт „Тілом заснув" („Плотію уснув") для баритонового соля з супроводом хору. Солїст Гакен знаменито виконав те чудове сольо. Тут висловимо побажання, щоб улаштовано окремий концерт української духовної музики у Празі, який певно здобуде загальне признання музикальної публики.

Ще треба відзначити відправу о. протодіякона інж. Ів. Несходовського. Чудовий його голос та прегарна українська мова робили сильне враження.

Багато жертвенної праці над організацією українського богослуження вклали: дириґентка хору доц. Щуровська - Росіневичева, що підготовляла хор, члени хору та члени Управи Українського Комітету дир. А. Г. Макаренко, доц. Я. Моралевич та інж. Ів. Несходовський, завдяки яким українська кольонія у Празі мала можливість почути рідне слово на чужині підчас великодної Служби Божої. Щира подяка їм за їх жертвенну працю!

М. О-вич.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 87. Неділя, 29 (17) квітня 1888.

ПІСЛЯ ПОДОРОЖІ ДО РИМУ.

У передовій статті під цим наголовком „Діло" робить підсумки з подорожі до Риму, причому висловлює жаль, що українці не подбали про окрему авдієнцію у папи. Аналізуючи відповідь папи на привіт, особливо те місце, де папа говорив про ріжницю обрядів між українцями та поляками підкреслюючи, що апостольська столиця не має на цілі нищити обрядових ріжноманітностей в католицькій церкві. „Діло" пише:

„Може бути, що слова папи візьмуть собі бодай від тепер наші „приятелі" до серця і залишать брутальні атаки чи то на руську народність чи на її обряд. Це, правда, великий оптимізм вірити в таку евентуальність, але з другого боку противна поведінка поляків і латинського клиру на будуче переконає нас, що на їх традицийний антагонізм проти нас нема і в Римі відповідного ліку та що ми боремося з крайною перверсією".

НЕ ГАРНО ЗАПОВІЛАСЬ У НАС ВЕСНА!

В новинці під цим нагловком: „По досить значній спеці настала у нас від двох днів студінь. Що хвилини починає падати дрібний сніг. Пишуть нам з західних повітів, що декуди упав сніг по кістки при температурі нижче зера; але швидко почав таяти, тому можна сподіватись, що сніг не довго полежить"

БУДОВА „ПРОМИСЛОВОГО МУЗЕЮ" У ЛЬВОВІ.

„На площі „Каструм", проти „Народнього Дому" мають вибудувати школу і промисловий музей" — читаємо в новинці. Сойм ухвалив передати цю площу громаді міста Львова.

ТЕАТР СТАРИЦЬКОГО У ВАРШАВІ.

До Варшави приїхав театр Старицького і дав у Великому Театрі дві вистави: „Ніч під Івана Купала" та оперу „Утоплена" і другу дію з „Різдвяної ночі".

ГІМНАЗІЇ ДЛЯ ЖІНОК.

У Відні оснували товариство, яке має закладати гімназії для дівчат. Головні точки програми такі: 1. Основна й поширена освіта жінок; 2. Змагати до того, щоб жінка могла стати аптикарем, хеміком, лікарем і т. п.

ГОНОРАР Д-РА МЕКЕНЦІ.

Англійський лікар німецького цісаря, що мусів залишити свою практику в Льондоні і виключно віддатись лікуванню цісаря зразу у Сан Ремо і тепер у Шарльотенбурґу, дістає 1.500 марок денного гонорару.

НОВА МОДА.

Один американський часопис пише, що між нюйорськими молодими дівчатами завелась від року мода, вставляти в зуби брилянти.

Польська праця на „кресах".

УСПІХИ Й ДОСЯГНЕННЯ Т. Ш. Л. У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Хоч нині майже кожна польська організація й установа у Східній Галичині і північно-східних землях Польщі намагається „закріплювати польську культуру на східних землях", то є дві організації, які за єдину мету своєї діяльности уважають: боротьбу за „польскосьць кресуф всходніх". Це — „Товаржиство Школи Людовей" на терені Східної Галичини і „Польска Мацерж Школьна" на північно-східних землях.

„Товаржиство Школи Людовей", що істнує вже 47 літ, спираючись на підтримці широких мас польського громадянства, посилює з року на рік свою працю, що має на меті не тільки закріплювати теперішній польський „стан посядання" у Східній Галичині, але теж його за всяку ціну поширювати й розбудовувати. Сьогодні ТШЛ має тут: 485 кружків, 2.000 читалень, 967 світлиць, у цьому числі 468 зрадіофонізованих, 85.324 членів.

Зі звіту з діяльности цього товариства за 1936-ий рік довідуємося, що в тому році заходом ТШЛ відбулося 16.793 відчитів і гутірок, 3.924 національних свят, 6.421 вистав і концертів, 135 прогульок. Товариство урухомило понад 2.970 бібліотек, в яких є 609.634 книжок і 85.612 читачів. Доходи ТШЛ в 1936-ому році осягнули суму 2,194.243 зол. Товариство має 651 людових домів і шкільних будинків та 250 площ, на яких станують нові людові доми або школи.

В 1937-ому році ТШЛ зорґанізувало понад 1.019 півосель, що примістили коло 40.000 сільських дітей.

Для своєї праці ТШЛ вишколює працівників на спеціяльних світлицевих та бібліотечних курсах, у недільних сільських університетах та у постійному Сільському Університеті в Оглядові. Кружки ТШЛ ведуть крім цього бурси, переважно для сільської молоді, цих бурс є тепер 14, місячний кошт утримання в них разом з мешканням 22 до 55 зол. ТШЛ має захоронки й дошкілля, веде своїм власним коштом 45 вселюдних шкіл і частинно помагає утримувати 218 вселюдних та 15 інших шкіл.

Для збереження польскости на „кресах" ТШЛ використовує і релігійну ділянку. В тій цілі видало молитовник, якого наклад у висоті 50 тисяч примірників роздало безплатно між польське населення особливо там, де воно в меншости.

„ПОЛЬСКА МАЦЄРЖ ШКОЛЬНА" І ВІЙСЬКО.

Подібну працю на північно-східних землях веде „Польска Мацерж Школьна", що — як пише польська преса — виконує важке завдання зберігання польського „стану посядання на кресах". „Польска Мацерж Школьна" утримує у східних, північно-східних та частинно центральних воєвідствах коло 250 вселюдних шкіл, 10 середніх, 10 торговельних, 10 ремісничих, 1700 курсів для тих, що мають йти до війська, бурси і захоронки, 2400 бібліотек.

В останньому часі ПМШ звернула особливу увагу на фахове шкільництво, підтримує абсольвентів фахових шкіл, даючи їм капітал на закладання власних варстатів праці, торговельних чи ремісничих. У дальшому пляні ПМШ передбачує будову „домуф осьвятових", що мають бути „твердинями польської культури на сході".

Працю ПМШ підсилює військо, особливо „Корпус Оброни Пограніча" (КОП), про що у нас вже нераз писалося.

Звідки обі ці організації, тобто ТШЛ та ПМШ беруть фонди на свою працю? Отже одним із основних джерел доходів обох цих „кресових" товариств є т. зв. „дар народови", що його збирають з пожертв громадянства в часі свята 3-го травня. Один польський часопис пише про це ясно: „Тисячі бібліотек, сотні людових домів, сотні літних півосель з десятками тисяч дітвори у Східній Галичині, тисячі відчитів і гутірок, освітніх курсів, театральних вистав та багато інших культурних почипів, спираються на „дар народови" 3-го травня".

Таким чином боротьбу за „польскосьць кресуф" веде, бо підтримує її фінансово-масовими збірками ціле польське громадянство.

Португалія визнала еспанський національний уряд

І ЗІРВАЛА З ВАЛЕНСІЄЮ.

Португальський уряд рішив минулого тижня визнати еспанський національний уряд; з огляду на те він остаточно зірвав дипльоматичні взаємини з валенсійським урядом.

Загальні збори Т-ва „Відродження".

У вівторок 3. травня ц. р. відбулися Загальні Збори Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „Відродження" в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26. Збори відкрив в год. 10.30 передполуднем голова **м-р Ценко** і привитав присутніх членів, представників преси та центральних установ. Згадав теж про покійних членів Т-ва, яких память присутні вшанували повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою. На секретарів покликав голова п. Тимця і п. Дутчака. Після того **д-р С. Парфанович** склала привіт від „Союзу Українок" у Львові підкреслюючи, що українське зорганізоване жіноцтво стояло і стоїть у перших рядах борців за тверезість українського народу. По відчитанні письменних привітів голова згадав про загальні умовини, в яких доводилося працювати.

Тому, що протокол передано до провірки верифікаційній комісії, що її вибрали Загальні Збори, друкований звіт з діяльности Головної Ради Т-ва доповнили: секр. **Дзиндра** і фінансовий референт **Літинський**. Про діяльність між молодю говорив **проф. Антонович**; про діяльність деяких філій Т-ва „Відродження" **п. Медвідь** (Золочів), **проф. Каменецький** (Рогатин), п. Капко (Калуш) і **адв. Карачевський** (Городок). Присутні приняли голосними оплесками виступ відродженця з Волині п. **Вольчинського**.

З черги представник Контрольної Комісії відчитав протокол з переведеної провірки діловодства і книговодства з внеском признати абсолюторію Головній Раді Т-ва за діловий рік. На внесок п. Медведя в імени верифікаційної комісії Збори приняли протокол з тим додатком, що вибір членів Головної Ради минулого року перейшов більшістю голосів.

ДИСКУСІЯ.

Опісля розвинулася дискусія, в якій взяли участь: **д-р С. Парфанович**, **п. Семчишин**, **дир. Чубатий**, **проф. Антонович**, **проф. Каменець-**

кий, інж. Прокопів, Цапко, Вольчинський, Літинський, ред. Глібовицький, м-р Чума, о. Беслядинський, Медвідь. П. Олесницький в імени Українського Гігієнічного Товариства зложив привіт та побажання дальшої успішної співпраці над оздоровленням нації.

На внесок Комісії-Матки під проводом о Беслядинського Загальні Збори через аклямацію вибрали Головну Раду в такому складі: голова: м-р Ценко, члени: м-р Чума, п. Дзиндра, радн. Роїк, ред. Глібовицький, м-р Літинський, п. Стасюк, проф. Антонович, м-р Галайчук; заступники: пп. Тесля, Семчишин, Дутчак, Добрянський. Контрольну Комісію залишено в дотеперішньому складі: (проф. д-р Раковський, дир. Чубатий, м-р М. Хомяк).

Опісля Збори через аклямацію прийняли резолюції, в яких ствердили зріст алькоголізму на наших землях, осудили факт, що деякі українці беруться до торговлі алькоголем, візвали духовенство до активнішої боротьби з отрутами, признають заслуги жіноцтва у протиалькогольній акції і проголошують 1939. рік ювилейним (30-ліття істнування Товариства), взиваючи всі філії та кружки гідно відсвяткувати ювилей Т-ва.

Після короткої дискусії голова м-р Ценко замкнув Загальні Збори; присутні відспівали національний гимн.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Напад на домівку „Українських Вістей“ та помешкання Д. Палієва.

В „Українських Вістях“ з 4-го ц. м. находимо на першій стороні опис нападу, що його в понеділок 2-го ц. м. в год. 7.30 доконало кільканадцять осіб на редакційну домівку „Українських Вістей“ та на приватне помешкання ред. Дмитра Палієва, що міститься в тій самій камяниці. Провідником напасників був — читаємо — б. секретар „Сили“ Ю. Петречко. Напасники мали ножі, молотки й ломи. Вони зранили 7 осіб, з того одну особу важко. До приватного помешкання Д. Палієва силою виломили двері й поранили Д. Палієва в голову. В домівці „Батьківщини“ розбили телефонічний апарат. Дозорчиня камяниці заалярмувала відділ поліції, який саме проходив вулицею, йдучи за 3-травневим „цапстшиком“: частина напасників утікла, 11-ох притримали й арештували. Раненим дало поміч завізване Рятункове Поготівля, перевязавши їм рани.

Ця остання подія, яка має вже повний посмак балканських відносин з часів тамошньої братовбивчої анархії, тим прикріша, що вяжеться з пресовою кампанією довкола громадської справи та з ворожнечою двох щоденників, які не минають ніякогісінької нагоди, щоб взаємно собі підставляти ногу і представляти в якнайгіршому світлі. „Українські Вісти“ виразно пишуть, що „Новий Час“ явно підбехтував членів „Сили“ до нападу, з другого боку „Новий Час“ у цілому циклі статтей доказує, що „Українські Вісти“ своєю критикою відносин у „Силі“ причинилися до розвязання того Товариства. Правда — як звичайно — посередині. Правдою є, що „Українські Вісти“ вели палку кампанію проти останнього проводу „Сили“ і що при цьому мабуть і кермувались частинно тим, що ФНЄ втратив на терені „Сили“ свої попередні впливи, але правдою є теж, що відносини у „Силі“ за останнього Виділу не були зовсім здорові і не можна їх гуртом боронити лише тому, що проти них виступає хтось нам неприємний. Правдою є, що адміністраційна влада могла використати прилюдну критику тих відносин проти „Сили“, але з другого боку не можна, на нашу думку, закидати доносицтва кожній газеті, яка виступає з прилюдною критикою якоїнебудь установи чи організації. Рішає тут підхід до справи, інтенція і форма критики, а не те, як хтось третій ту критику використає. Що відносини у „Силі“ були нездорові, про це найкраще свідчить саме той останній напад на домівку „У. Вістей“, „Батьківщини“ та приватне помешкання Д. Палієва. Це ніякі методи боротьби і порахунків — ніж, лім і молоток! І такими методами українське робітництво повинно гидувати. На превеликий жаль, ми вже чували, що і при бльокаді Равту Преси і в нападі на редакції „Діла“ та „У. Вістей“ два місяці тому теж брали участь деякі робітники теж із кол „Сили“.

„Сила“, як професійна робітнича організація, це цінність всього українського громадянства, як одна з важливих його організаційних клітин. І тому розвязання „Сили“ — це удар для всіх нас і тому треба вживати всіх заходів, щоб Т-во „Сила“ реактивувати. Але одночасно треба згори прийняти, що в українській професійній робітничій організації не сміє панувати атмосфера, яка допускає до таких жалюгідних виявів, як боротьби ножем і ломом з українською пресою. Професійна робітнича організація не є на те, щоб бути відбивнею для якогонебудь часопису, не є на те, щоб один щоденник мав монополь її боронити, другий — її критикувати. Характеристичним прикладом на поведінку останнього виділу „Сили“ є напр. факт, що мотиви розвязання „Сили“ він оголосив сьогодні в одному приємному собі щоденнику. З клянами і котеріями на терені станових та професійних організацій треба боротися — в імя добра тих організацій!

Що на терені „Сили“ не було все в порядку, свідчить про це пророчисто лист, що ми його сьогодні дістали від о. Дурбака, до якого ані самі не зверталися ані ніякою посередньою дорогою висловитись у цій справі не просили. Друкуємо його на його відповідальність, але сам його почесний титул та обовязок — душпастиря українського робітництва — надає його словам авторитету.

Після розвязання „Сили“.

ЛИСТ ДО РЕКАКЦІЇ О. В. ДУРБАКА ДУШПАСТИРЯ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА.

Дня 27. квітня, рішенням львівського городського старoства перестало істнувати одиноке станове робітниче товариство „Сила“. Мотиви розвязання зібрані у вісімнацяти точках. Голова згаданого Т-ва не подав до преси тексту рішення старoства, тому й почали по Львові фружляти ріжні сплетні на цю тему.

Між іншим найбільше щастя у цій сплетливій кольпортажі мала „качка“, мовляв: українські опоненти „Сили“ розвязали, чи пак зліквідували „Силу“. Ця сплетня знайшла відгук у „Новому Часі“, який в числі з 3. травня ц. р., у вступній статті старається вказати як на головного виновника розвязання Т-ва „Сила“ — „Українські Вісти“. Згадана стаття кінчиться словами: „Нема сумніву, що до цього рішення причинилися „Українські Вісти“ та деякі їхні симпатики“.

Того самого дня боївка зробила напад на Редакцію „Українських Вістей“ (про це — на іншому місці — Ред.). Щоби не ширилися дальше несамовиті сплетні, хочу дати деякі вияснення. Щоб забрати голос у цій справі уповажнює мене те, що стоячи близько Т-ва „Сила“, я запізнався докладно з життям цього Т-ва та мав змогу пізнати докладно настрої, що нуртували серед українського робітництва.

Від довшого часу в житті Т-ва „Сила“ був фермент. Негодування робітників на поведінку проводу Т-ва „Сила“ прибирали нераз і гостріші форми. Причиною цього негодування і ферменту була поведінка передовсім голови згаданого Т-ва, що своєю нетактовністю, легкодушністю і зарозумілістю створював прірву між масою робітників та проводом.

Останні Загальні Збори Тва „Сила“ були одним великим скандалем. Після тих Зборів повстала формальна опозиція серед робітництва до проводу „Сили“ і приходило до щораз гостріших конфліктів серед робітників.

Одиноким способом оздоровлення відносин у „Силі“ було уступлення голови п. Павла Музики, що своєю нездарністю в організації і злою волею довів Товариство до упадку. Однак п. Музика не уступив, заявляючи, що радше „всі опозиціонери собі зуби поломлять, чим він уступить“.

Люди, що обєктивно дивилися на відносини в „Силі“ з жалем стверджували факт, що „Сила“ повільно сама ліквідується. Тепер, після розвязання владою „Сили“ п. Музика ввесь тягар відповідальности хоче скинути зі себе і перекинути на плечі інших людей.

Я далекий від того, щоби комунебудь приписувати пряму волю шкодити українському робітничому Товариству. Я лише стверджую, що п. Музика своєю нетактовністю і нездарністю створив у Товаристві такі обставини, що їх використала адміністраційна влада для розвязання згаданого Товариства.

П. Музика сьогодня хоче хитрим маневром вийти героєм дня: Він останій голова „Сили“ а „Силу“ розвязали його противники - земляки.

Зазначую, що я не є членом ФНЄ, ані не маю на меті прибирати тоги оборонця „Українських Вістей“. Руководжуся тільки глибоко відчутою недолею українського робітництва після розвязання їхнього Т-ва, як також бажанням, щоби поставити край неправдивим сплетням.

Як душпастир українських робітників, якому добро українського робітництва лежить на серці, звертаюся цією дорогою зі закликом до робітників українців, щоби мужно перенесли цей важкий удар розвязання їхнього Товариства, щоби вступали покищо до своїх українських просвітянських установ і довкруги них гуртувалися, не покидаючи заходів, щоби Товариство „Сила“ реактивувати. Очевидно, що після реактивування всім нам близького, дорогого і рідного Т-ва „Сила“ треба перевести санацію його внутрішніх відносин.

Робітники! Остерігаю вас перед нерозважними кроками! Знаю високу моральну вартість українського робітника і тому твержу, що останній акт нападу на українську Редакцію не діло українського робітника, але тих людей, що підшиваються під імя українського робітника і може й несвідомо ділають тільки на його шкоду.

о. Всеволод Дурбак
душпастир українського робітництва

До Вп. Передплатників

ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ І СУМЕЖНИХ ЗЕМЕЛЬ

Подаємо до ласкавого відома, що друк Географії закінчено у ще скорішому речинці, як це було намічено і проголошено в проспекті.

У звязку з тим розсилку почнемо вже: а) від 5. травня тим ВП. Передплатникам, що замовили твір зшитками; б) від половини травня тим, що замовили оправлений твір.

Географію висилатимемо в черговому порядку картотеки, тому просимо не урґувати зайво її присилки.

При цьому ще раз пригадуємо, що твір **висилатимемо тільки** тим Вп. Передплатникам, **що мають вирівняну всю належність.**

Рівночасно повідомляємо, що як ми заповіли у нашому проспекті, уневажнюємо з днем 1. травня 1938. р. дотеперішню передплатну ціну і **підвищуємо** на 25—32 зол., відповідно до оправи і сплати.

„Український Видавничий Інститут“
Львів, Личаківська 4.

НОВИНКИ.

— **В понеділок 9. травня** в год. 8. вечір вислухаємо концерту українських народніх пісень, що його влаштовує Т-во „Академічний хор Бандурист“ в салі Театру Ріжнородностей.

— **Новововідкрита** крамниця і робітня ... Григорій Боднар, Станиславів, Собіського ...

— **Другий концерт з циклю Ювилейних концертів,** присвячений творчости Василя Б...ського відбудеться в неділю 8. ц. м. в салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5, в год. 19.30. У програмі концерту сольоспіви з фортепіяном і скрипкою. Виконавці: Марія Сабат-Свірська (спів), д-р Нестор Нижанківський (фортепіян), д-р Р. Криштальський (скрипка). Вступ за програмкою.

— **В „Молодій Громаді“** відбудеться дня ... травня ц. р. в год. 7. веч. реферат д-ра Р. С...чука п. н. „Спадковохвора і асоціальна ... у світлі евгеніки“. — Вступ для членів і учасників Клюбу.

— **Кравецька робітня** А. Дуфанця міститься вже при вул. Косцюшка 1 а. 986

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, дня 6. травня в год. 7. вечір. На сходинах виголосить д-р Ілярій Фелейко виклад п. н. „Враження з Відня у днях аншлюсу". 978

— **Першу нагороду на Фотографічній Виставі** дістанете, коли будете вживати свіжий матеріял, закуплений в єдиній українській фотографічній крамниці **„ЕКОМП", Львів, Сикстуська 29.**

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (93.) число „Діла" підпало конфіскаті за кілька слів одиної новинки з Волині.

— **В Ужгороді виходитиме український щоденник.** Підготовні праці у справі видавання українського щоденника для Закарпаття наблизилися до свого завершення. Правдоподібно не пізніше 15-го травня вже появиться перше число його. Видавництво хоче досягти стільки передплатників, що забезпечилиб успіх часопису і з цією метою жваво веде акцію за підписуванням будучої газети. Часопис буде надпартійний, буде спиратися на всенаціональному ґрунті і прямувати до консолідації дотеперішних органів української преси на Закарпатті, щоб не дуже обтяжувати громадянство. Передплата буде найвище 10 кч. місячно. Видавцем буде видавнича спілка під протекторатом Першої Руської Центр. Нар. Ради. Членом спілки стає кожний, хто вплатить пай 100 кч. („У. Т.").

— **„Свячене" у Львові.** Товариство Українських Дозорців і Домашньої Прислуги „Воля" уладжує в неділю, 8. травня ц. р. у власній домівці при вул. Оссолінських 10, II. пов. спільне свячене. Початок в год. 15-ій. — Того самого дня уладжує традиційне свячене у своїй домівці читальня „Просвіти" у Знесінні Старім. Початок в год. 17-ій.

— **Першотравневі петарди.** У вчорашньому звіті з першотравневого свята у Львові подали ми, що зпоза огорожі львівської політехніки впали петарди на похід ППС та УСДП. Ще перед походом зібралися на терені політехніки групи молоді. Коли поліція хотіла опорожнити терен, ректор політехніки проф. Йошт не дозволив їй увійти. Пять петард великої вибухової сили, що впали на похід, ранили дві особи важко і кільканацять лекше. Найважче ранений 21-літній робітник Тадей Урсин, що має відірвану долоню, але його життю не загрожує небезпека. Урсина і другого важко раненого Н. Карповича та шістьох лекше ранених рятункове поготівля перевезло до лічниці.

— **Повибивали шиби українцям у Радехові.** Ніччю з понеділка на вівторок невідомі люди повибивали шиби в домах українців у Радехові. Між іншим вибили шиби у мешканні дир. ПСК. Антона Мадиняка, д-ра Дуткевича і в „Народньому Домі".

— **Вовки на Поліссі.** В останніх днях було на Поліссі кільканацять нападів зголоднілих вовків на людей та домашні звірята. Жертвою вовків впали мешканці сіл Озданичі й Тарабевичі. Появу великої кількости вовків у тих сторонах пояснюють тим, що їх виполошили з прикордонних теренів СССР.

— **Львівська хроніка.** Минулого понеділка вечором невідомий напасник вирвав у парку Нарутовича (раніше Йордана) з рук урядничкн Емілії Горват течку з грішми, матерією на суконку і заставничу картку і втік. — При вул. Янівській невідомий напасник вирвав коло год. 9-ої вечором торбинку з 4 зол. Анні Яровецькій і втік. — Вкінці при вул. Пісковій невідомий напасник теж напав Яніну Янковську і вирвав їй торбинку з 27 зол. Поліція шукає за напасниками. — Поліція арештувала трьох мужчин, які по цілонічній забаві з дівчиною в ресторанах пішли з нею в год. 3-ій над раном на Високий Замок, де під загрозою ножів знасилували її. Прізвища арешт. тримають в тайні.— Арештували Е. Кройтера за крадіж з помешк. І. Малермана при вул. Бернштайна ч. 6 грошей і біжутерії вартости 6.500 зол.

— **Краєва хроніка.** У Крушельниці Шляхотській та у Крушельниці Рустикальній пов. Стрий шириться пошесть пятнистого тифу. — На залізничому шляху між Костополем і Люквином поїзд відтяв голову і руку 10-літній дівчині, яка пасла корови і заснула на залізничому шляху.

— **Ректор краківського університету** проф. Шафер зрезигнував зі свого становища. Здогадуються, що причини резиґнації слід дошукуватися в ході нарад ректорів минулого тижня у Варшаві.

— **Радіостація імени Наполеона** повстане на острові св. Олени, на якому проживав якийсь час на засланні Наполеон. Радіостацію збудують англійські інжиніри, які будують тепер на острові св. Олени велику пристань.

— **Сконфіскували цінну збірку почтових марок.** На домагання німецької влади з Будапешту мають відіслати до Відня цінну збірку почтових марок б. австрійського міністра Штокінґера. Цю збірку були вислали до Будапешту, щоби знавці її зфотоґрафували та перевели досліди. Збірку передадуть віденському скарбовому урядові, який веде проти міністра Штокінґера процес.

— **В Естонії замкнули школи через ґрипу.** Внаслідок сильного поширення ґрипи на острові Сирема, біля естонського побережжя, замкнули там 20 шкіл.

— **У Бразилії викрили велику кількість гелія.** З Бразилії повідомляють, що німецький дослідник Йосип Гіцлер, який перебуває тепер у столиці стейту Мінас, заявив, що він викрив у якихсь ґеольоґічних покладах таку велику кількість ґазу гелія, що Бразилія зможе сміло конкурувати у продукції цього ґазу зі Злученими Державами, Канадою чи Росією. Уряд стейту вислав комісію, що має перевірити правдивість твердження Гіцлера.

— **Голуби і королівська варта.** Старий королівський замок під Льондоном у Віндсорі віддавна має крім високих гостей теж постійних мешканців — голуби. В останніх часах ці голуби так освоїлися, що коли вартові зміняються і поважно сурмлять та бубнять, птахи сідають на шапки вояків. Мешканці міста, які залюбки придивляються церемонії, тратять усяку пошану для королівської варти, бо голосно сміються. З огляду на те головний садівник замку дістав доручення при кожній зміні варти величезним калаталом проганяти голуби. Питання в тому, кілько треба королівським голубам, щоб вони звикли до нової машини.

— **Похила вежа у Парижі.** Вежа паризького костела Нотр-Дам де Бон Нувель похилилася таксамо, як славна вежа в Пізі. Багато чужинців, що приїжджає в Париж, оглядає цю вежу як сензацію. Годинник на ній, що досі ходив нерівномірно, треба було направити.

— **Бик на залізниці.** З Глесґов до Льондону їхав цими днями вантажний поїзд з худобою. У тунелі на залізниці вирвався з вагону бик і поранив кілька осіб.

— **Палата ледяної царівни.** Соня Геніє, що своїми совгами підбила серця американців і дістала за рік найвищий фільмовий гонорар будує собі вріднім містечку в Норвеґії чудову палату у клясичному стилю. Палата займає простір 500 кв. метрів. У сутеринах находяться руханкова саля і бар. У палаті є величезний басейн з водою, яка пливе з моря.

— **Студенти чернівського університету не можуть займатися політикою.** Ректор чернівського університету видав відозву до студентів, в якій — покликуючись на новий закон про збереження порядку в державі — заявляє, що студентів, яким докажуть, що вони беруть участь в політичній акції, негайно викинуть з університету.

— **Жахливі катастрофи.** В околиці Вілла Кастельо поїзд наїхав на автобус. 21 осіб убитих, 19 ранених. — На цвинтарі у Формія в Італії похоронили 19 осіб, які згинули в летунській катастрофі вертаючись з весілля короля Зоґу. — На залізничому шляху Остенда-Брюсель дійшло до залізничої катастрофи особового поїзду. Жертв у людях не було. — У Глинику Марімпольськім пов. Горлиці дійшло до вибуху газів у лябораторії рефінерії нафти „Галькар". Від вибуху газів почав горіти дім. Робітник Шуфнар ранений. Пожежна сторожа вгасила вогонь.

— **Ріжні вістки.** Польська дипльоматична місія в Букарешті і румунська у Варшаві піднесені до висоти посольства. — Французьке військо, що стоїть на лінії Мажіно дістало на Великдень численні дарунки. — Ірляндська партія Де Валери поставила кандидатом на президента держави проф. історії Даґляса Гайда, що скінчив 80 років; його підтримують теж соціялісти. — Американській акторці Ґертруді Найсен украли брилянти вартости 25.000 дол., що були колись власністю російської царської родини. — Британський уряд завів візи для німецьких підданих, які досі вїжджали до Англії свобідно. — Від 30. квітня до 5. травня у Фльоренції радить міжнародній конґрес музик на тему: „Наше відношення до давньої музики". — На горбках фр. міста Ліон зробили розкопи з почину бурмистра (відомого діяча та письменника Еріо) і знайшли там руїни римського театру, більшого, ніж дотеперішні руїни в містах Арль та Оранж.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Дня 24. квітня ц. р. упокоївся в Бозі бл. п. **Зиновій Сушко**, висл. надінспектор Т-ва Вз. Обезп. „Дністер". Покійний визначався громадськими та товариськими прикметами високого рівня і ними здобув собі пошану і любов серед тих, з якими довгі роки співпрацював. У вічну дорогу проводить Його щирий жаль Його товаришів. В. Й. П.!

Спорт.

УКРАЇНА — ВКС ЯРОСЛАВ.

Мечі за мистецтво Окружної Ліги між Україною та ВКС Ярославом (б. Огнівком) відбудеться в неділю 8. ц. м. на грищі Погоні. Початок мечу в год. 4.30 поп.

В год. 2.30 відбудеться передмеч за мистецтво А-кляси Україна II. — Лехія II.

ЗОРЯ — СВЯТОГОР 2:1 (0:1).

Цей меч мав для Зорі превелике значіння, бо рішав майже у 100 відсотках справу мистецтва. Виграти зі Святогором не було легко, бо дружина Святогору диспонує дуже добрим і амбітним матеріялом. Святогор і був найповажнішим крім Зорі кандидатом на мистця Ц-кляси.

Перед суддею м-ром Биком ставнули обі дружини в таких складах:

Зоря: Бандик, Зілинський, Миськів; Андрійчук, Данилевич, Вовк; Ваплик, Синлик, Сік, Крушельницький, Ломницький.

Святогор: Колмасов, Лішев, Колбусович; Наклович, Купльовський, Ткачук; Ловкевич, Панчак, Яворський, Обуханич.

Гру розпочинає Святогор і в же в 1-ій хвилині здобуває ворота зі стрілу Яворського, по хибі Зілинського. Та на цьому й покінчився успіх трьохбарвної дружини, бо вона почала грати дефензивно, мурýючи свої ворота, що згори засуджувало її на програну. Ціла гра переміняється у треніґ на одні ворота, але ліс ніг і фатальний „пех" не дають змоги напасникам Зорі дістатися до воріт Святогору. Дружина Зорі находиться в такій фатальній ситуації, що не може ніяк вирівнати, а притім кожний випад Святогору грозить утратою других воріт.

Щойно 20-та хвилина другої половини приносить очікуване вирівнання зі стрілу правого крайнього Зорі Ломницького, а вслід за цим 30-та хвилина переможні ворота зі стрілу лівого лучника Синлика.

В Зорі прегарно заграв знаменитий середущий помічник Данилевич, який перевищав на клясу всіх своїх партнерів. Крім того добре грав ще Андрійчук у помочі та Синлик і Бандик у нападі.

У Святогорі д. добрий воротар Колмасов і лівий заложник Лішев.

Публика, зложена переважно зі симпатиків Зорі в числі ок. 300 — показала, як повинна публика в гарний, спортовий спосіб допінгувати свою дружину.

По цій перемозі дружина Зорі веде зпереду у своїй групі, перед П. К. С-ом, Святогором, Ютшином та Самосоном.

ВЕЛИКА ПРОГРАНА РУСИ.

Спіська Нова Весь розгромила С. Т. Рус минулої неділі у відношенні 6:0.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Чеська Ліґа. Кладно — Вікторія Жіжков 2:1; Славія — Вікторія Пльзень 4:2; Жіденіце — Шл. Острава 4:1; Пардубіце — Братислава 3:1; Находъ — Простейов 1:0.

Престон здобув чашу Англії. У Льондоні відбулися минулої суботи сензаційні фінальні змагання за чашу Англії між Престоном і Гадерсфілдом. Меч закінчився перемогою Престону щойно по 30-хвил. дограванні. Престон здобув одинокі ворота в останній хвилині догравання з карного.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Середа 4. 5. год. 7.30 „Роз-Марі“.
Четвер 5. 5. год. 7.30 „Роз-Марі“.
Пятниця 6. 5. год. 7.30 „Роз-Марі“.

Театр Ріжнородностей:

Середа 4. 5. год. 7.30 веч. „Легкодушна сестра“.
Четвер 5. 5. год. 7.30 „Легкодушна сестра“.
Пятниця 6. 5. год. 7.30 „Легкодушна сестра“.

Український театр дир. Йосифа Стадника (сенјора).

СОКАЛЬ:
4. V. Подвійна бухгальтерія.
5. V. Нітуш.
6. V. Гриць — нова вистава.
На днях премієра: „Княжа старого млина“ С. Черкасенка.
Зі Сокаля іде театр: Мости, Жовква, Камінка, Радехів.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тарзанова помста“.
АТЛЯНТИК: „Зорро“ з Бобом Лівінгстоном.
БАЛТИК: „Князь і прошак“.
ВАНДА: „Втеча Тарзана“, „Танго закоханих“.
ГРАЖИНА: „Вулан кн. Йосифа“.
ЕВРОПА: „Верес“ на осн. Родзевичівни.
КАСІНО: „Пані Валевська“ (Грета Гарбо).
КОПЕРНИК: „Інститутка“ (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Зелені поля“ та „Атракція Бродвею“.
МЕТРО: „Я збрехала“.
МІРАЖ: „Останній алярм“.
МУЗА: „Для жінки“ та комедія з Фліпом і Флйпом.
ПАЛЯС: „Пепе ле Моко“.
ПАКС: „Палкі серця“.
РАЙ: „Знахар“.
РІЯЛЬТО: „Гузарські маневри“.
РОКСІ: „Премієра“.
СВІТ: „Галька“, „Княжа“.
СТИЛЕВЕ: „Королева передмістя“ та ревія.
ТОН: „Остання ніч засудження“, „Дикий Захід“ із Кен Майнардом.
УТІХА: „Гільтайська трійка“ та ревія
ХИМЕРА: „Жінки над пропастю“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Берлін“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід“ (Пасаж „Англія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 4. травня 1938.

5.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Із пригод лісових людей. Пісеньки; 11.40 Гуно: Фрагменти з оп. „Фавст“ з пл.; 12.03 Полудне́ва авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гуморески І. Лями. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Мешканці тайги та тундри, гутірка для дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Концерт військ. орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Польська збройна сила та ПОВ на проломі світової війни; 17.15 Сучасна фр. музика, спів, муз. 17.50 Приготування шк. молоді до оборони краю в Совітах; 18.00 Спорт; 18.10 Суппе: „Легка кавалерія“ увертюра; 18.20 Камер. концерт; 18.50 Із осільських гриць; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Місяць горить“ новеля; 19.20 Спів, форт.; 19.35 Про провірну діяльність; 20.00 Розр. концерт двох. орх., форт.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. дениник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Неминаюча краса поезії; 22.00 Хори з Торуня та Львова; 22.35 Р. Вагнер „Фавст“ увертюра з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Студіо молодих, поезії, новели.

Четвер. 5. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Мельодії Куяв — муз. поранок для вселюдних шкіл; 11.40 Грає В. Бакгавз, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Концерт Хлб. Палати; 13.50 Тенор, скрипка, фортеп.; 14.20 Легка музика з пл.; 15.00 „Гуморески“ І. Лями. Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Гутірка музика з молоддю; 16.15 Орх. концерт; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Дипльоматія в давній Польщі; 17.15 Від Атен до Байрайту: баритон, сопр., тенор; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Моди; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Як Петрусь діставси до неба; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви „На острові Бордец“; 19.40 Віол.; 20.10 Маскарада, розр. концерт; 21.45 Літер. нарис; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танки та пісеньки з пл.

Пятниця, 6. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл „Добродій людства“ (Пастер); 11.40 Сігеті в пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Шуман, із пл.; 15.00 Гуморески І. Лями. Музика з пл.; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Вогонь переміг волу; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт дутої орх.; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Жінка й випровізація краю; 17.15 Форт.; 17.50 Огляд видавь; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Турист. інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сальон. трія; 18.35 Львівські портрети: „Тадей Рутовський“; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Помста“ ком. Ол. Фредра, муз. Ст. Навроцького; 20.30 Пісеньки у вик. М. Фога; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт, орх. спів; 22.10 Калейдоскоп: пісеньки, форт., скр., ревелерси та плити; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Танц. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 4. травня 1938.

БЕРЛІН 20.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 18.00 Циг. музика, 19.00 Вірменська музика; ВІДЕНЬ 12.00 Орх. концерт, 15.30 Альт, скрипка, 22.20 23.00 „По віденськи“ розр. музика; ДРОЙТВІЧ 19.45 20.00 „Кавалір Срібної Рожі“ оп. Штравса; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Іт. пісні, розр. музика; ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 21.05 Твори Мартіну на тему чеських нар. пісень, 22.15 Форт. твори Равеля; РАДІО ПАРІ 21.00 22.00 Розр. програма; РИМ 17.15 Сопран, форт., 19.40 Розр. музика, 21.00 Камер. музика; СОФІЯ 19.00 20.00 21.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера.

Четвер. 5. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Танки з опер, 19.10 Концерт квінтету, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 18.25 Хор, 19.30 20.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 21.10 Пфіцнерові твори; ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30 21.00 22.00 „Дочка полку“ ком. оп. Офенбаха; ГАМБУРГ 20.10 21.00 „Циганське кохання“ оп. Легара; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 „Сплетні“ песа; МІЛЯНО 19.30 Розр. музика; ПРАГА 17.40 Зайдлеві пісні, 18.20 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 20.15 Форт., 20.30 Симф. концерт; РИМ 17.15 Іт.-бразил. концерт, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Бахові твори; СОФІЯ 18.40 Пісеньки, 20.45 Спів. ресітал.

Пятниця, 6. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.20 Спів; БЕРОМІНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Луїза Міляр“ оп. Верді; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 18.10 Форт., 19.35 Сольо на гармонії, 22.40 Шведська музика; ВІДЕНЬ 13.15 Розр. музика, 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 „Фавст“ оп. Гунода; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 З чого живуть люди. Музика з пл.; ЛЯЙПЦІГ 20.00 21.00 22.00 „Травіята“ оп. Верді; МІЛЯНО 18.15 Танц. музика, 22.15 Арфа; ПРАГА 16.20 Тріо ес-дур Шуберта, 18.20 Сальон. квартет, 20.00 20.30 Хор, 20.45 Спів, органи; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні. 20.30 21.00 22.00 „Амур“ драма Новоа; РИМ 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Іт.-нім. концерт.

Радіокутик.

РОЗВИТОК ТЕЛЕВІЗІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

В останньому часі в Німеччині розвивається у швидкому темпі телевізія. Постійно збільшується мережа телевізійних каблів, будують все нові телевізійні станції. Нові станції на горі Брокен і на Фельдбергу вже на викінченні. Станція в Брокен вже від Великодня обслуговує середущу Німеччину в промірі 200 км., а Фельдберг виконуватиме це саме завдання в частині держави між Реном та Майном. Берлін вже дістав великий телевізійний видавач, при помочі якого можна передавати картини зовсім без миготіння. Вже тепер кількасот берлінців має телевізійні приймачі. Також у спеціяльних телевізійних льокалях збіраються щовечір аматори і прихильники нового чуда техніки. З урухомленням нової берлінської телевізійної станції німецький промисл має випустити на ринок дешевший і більш вигідний, як досі, тип телевізійного приймача.

Телевізійні станції мають обмежену досяжність з огляду на властивість ужиманих хвиль. Для покриття бездротовою телевізією цілої територіі Німеччини, треба було б розпорядкати великим числом висильних станцій. Перешкодою до цього є не тільки великі кошти будови станцій, але передовсім мале число довжини хвиль, які можна використати при телевізії. З тих причин Німецька Почта, до якої належать справи телевізії, рішила розвязати проблему при помочі телевізійних каблів. Вже тепер Німеччина розпоряджає поважною кількістю телевізійних каблів, що лучать Берлін з Ляйпцігом, Нірнбергом і Мінхеном.

БІРЖА.

Львів, 3. травня 1938

Акції.

Банк Польський 116.00 Цукор. 34·75 Вугіль 29·00, 30·25, Лільпоп 70·00. Можеїв 13·50, Островець 56·50, Стараховичі, 38·50, 37·75, Габербуш 47·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·30, 65·00, 3 ін. 1 ем. 83·50 серія 92·00, 3 поз. інв. 2 ем. 82·00 серія 91·00 5. конверс. 70·00 прем. дол. непот. . консол. 63·00
Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 3. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·50 зол.

Тенденція на масло зниж кова на молоко вдержана, на яйця зиишкова.

ОПОВІСТКИ.

З НАГОДИ прощання т. М. Задорецького складають Дністровяки решту зі збірки зол. 7.35 на студентську Молодь. 980

КУПНО - ПРОДАЖ

РОВЕРИ, моторовери, мотоциклі гуртово поручає Ігнаци Романь, Ска з обм. пор. Львів, Легіонів 27. Цінники на бажання даром. 15/55 11-0

НАКРИТТЯ столові, срібні і з хінського срібла поручає: Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 919 4-5

ЕЛЕКТРИЧНИЙ ПИЛОСМОК „Vampyr“ найновішої конструкції поручає Рентшнер, Львів, Легіонів 37. 972 1-4

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА — пансіон „Льиба“ гарно положений поручає кімнати з бальконами і першорядним утриманням. 979 1—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ“ в Сяноці шукає вправного інструктора (жонатого). Платня згідно з договором. Зголошення пересилати до 15. травня через Централю „Просвіти“ у Львові. 987 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УРЯДНИЧКА лагідної вдачі, шукає мужчину 38—50 літ, ціль матримоніяльна. Зголошення під „Самітна“ до „Діла“. 983 2-2

За редакцію відповідає Олександер Костик.
Видає Видавнича Спілка „Діло“
З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10.